МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950 года — Аўторак, 27 снежня 1994 года — № 139 (10839) — Цана 80 руб.

Парадзелі рады заслужаных...

Крыху больш трох соцень састарэлых людзей у вобласці атрымліваюць на сённяшні дзень пенсіі "за асаблівыя заслугі перад Рэспублікай Беларусь". Многа гэта ці мала? Як паведамілі рэдакцыі ў абласным аддзеле сацыяльнага забеспячэння, у часіны не надта аддаленыя на Міншчыне налічвалася некалькі тысяч персанальных пенсіянераў рэспубліканскага і мясцовага значэння.

Якія ж заслугі, спаўна ацэненыя былымі ўладамі, прызналі ўлады "малодшыя"? Паводле звестак аблсабеса, пенсіі за асаблівыя заслугі перад Рэспублікай Беларусь атрымліваюць, папершае, 288 асоб, удастоеных ганаровых званняў рэспублікі. Па-другое, 16 удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, узнагароджаных пяцю і больш (жанчыны — трыма і больш) ордэнамі за баявыя і працоўныя заслугі. Па-трэцяе, 25 Герояў Сацыялістычнай Працы. І, нарэшце, адзін Герой Савецкага Саюза, адзін лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР і адзін лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР.

Акрамя таго, больш дзвюх соцень кандыдатаў на "персаналкі" чакаюць рашэння камісіі па ўстанаўленню пенсій за асаблівыя заслугі пры Кабінеце Міністраў Рэспублікі Беларусь. Чакаюць з нецярпеннем.

Ох, якое ж яно зразумелае...

Інеса ПЕТРУСЕВІЧ.

■ Парламент: дзень за днём

Усе — на выбары! 14 мая

Збылося! Так адным словам можна рэзюміраваць вынікі работы Вярхоўнага Савета 23 снежня. Назначана дата выбараў новага саставу парламента. Па рашэнню пераважнай большасці дэпутатаў яны адбудуцца ў нядзелю, 14 мая 1995 года. Сур'ёзныя довады, праўда, былі прыведзены і ў падтрымку другой прапановы — каб выбары адбыліся 26 сакавіка. Аднак падтрымкі большасці гэтая прапанова не атрымала, паколькі ў даным выпадку падрыхтоўка выбарчай кампаніі павінна была б ажыццяўляцца ў спешцы.

Зрэшты, калі зыходзіць з часу абмеркавання праблем, то цэнтральнае месца ў рабоце парламентарыяў заняло пытанне "Аб фактах забароны публікацый матэрыялаў і парушэння кіраўніцтвам Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі пастановы Вярхоўнага Савета аб парадку асвятлення сродкамі масавай інфармацыі работы парламента". Унясенне ў парадак дня гэтага пытання было выклікана выхадам газет "Советская Белоруссия", "Рэспубліка", "Звязда" з белымі плямамі замест плануемага даклада Сяргея Антончыка. Дэпутатаў таксама абурыў той факт, што выдавецтва Беларускі Дом друку адмовіла "Народнай газеце" — органу Вярхоўнага Савета — у выпуску нумара за 23 снежня, паколькі ў ім былі запланаваны і сам даклад, і стэнаграма яго абмеркавання на пленарным пасяджэнні. Дзіўна, але ў забароне публікацый газеты ўскосна абвінавацілі парламент рэспублікі, які быццам бы не хоча абнародаваць кампрамат на сябе.

У сувязі з тым, што такімі "выпадамі" грамадзяне былі ўведзены ў зман, дэпутаты вырашылі правесці прыняцце пастановы па гэтаму пытанню пры прамой радыётрансляцыі з залы пасяджэнняў. Пасля нядоўгіх дэбатаў Вярхоўны Савет выказаў аднадушнае абурэнне фактамі забароны публікацый, якія шэрагам дэпутатаў былі названы "фактычным увядзеннем у рэспубліцы цэнзуры". Парламент прапанаваў прэзідэнту з мэтай абароны канстытуцыйных правоў грамадзян прыцягнуць да адказнасці службовых асоб, якія забаранілі публікацыю даклада Сяргея Антончыка, і даручыў Аляксандру Лукашэнку на наступным пленарным пасяджэнні Вярхоўнага Савета далажыць аб прынятых мерах. Генеральнаму пракурору рэспублікі даручана расследаваць названыя факты націску на сродкі масавай інфармацыі і даць ім юрыдычную ацэнку.

У адносінах да старшыні Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі Рыгора Кісяля парламент вырашыў пайсці на больш жорсткія меры і рэкамендаваў прэзідэнту адхіліць яго ад займаемай пасады.

Адным словам, дэпутаты маюць намер адстаяць правы грамадзян рэспублікі на атрыманне не падвергнутай цэнзуры, аб'ектыўнай і поўнай інфармацыі, гарантаваныя ім 33 і 34 артыкуламі Канстытуцыі. І ўсё ж да магчымага пакарання асоб, вінаватых ва ўшчамленні гэтых правоў, трэба пастаўіцца скептычна, паколькі, як было адзначана на сесіі, Крымінальны кодэкс рэспублікі не прадугледжвае адказнасці за парушэнне такіх канстытуцыйных правоў.

Дэбаты, што разгарэліся ў Авальнай зале, лішні раз даказалі: людзям, якіх некалькі гадзін раней дэпутаты вiншавалі з выбраннем на новыя пасады, прыйдзецца няпроста. А "дабро" на новае назначэнне парламентарыі далі многім — міністру фінансаў Паўлу Дзіку, старшыні парламенцкай Камісіі па прамысловасці Уладзіміру Новіку, выбраны таксама новыя суддзі Вярхоўнага і Вышэйшага гаспадарчага судоў. І калі іх заканадаўцы праводзілі з залы пасяджэнняў апладысментамі, то міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Барыс Батура адчуваў сябе на цэнтральнай трыбуне Авальнай залы яўна не камфортна. Мякка кажучы, з недаверам была сустрэта яго заява аб тым, што грамадзяне рэспублікі ў цэлым падтрымліваюць новую палітыку Кабінета Міністраў па разліках за жыллёва-камунальныя плацяжы, якая фактычна заключаецца ў іх шматразовым павелічэнні. Падыход прадстаўнікоў выканаўчай улады быў падвергнуты рэзкай крытыцы. Асноўны довад дэпутатаў — нельга, не змяняючы сістэму аплаты працы ў цэлым, перайсці на разлікі па камунальных плацяжах па сусветнаму ўзору. Плацежаздольнасць насельніцтва рэспублікі проста не дае магчымасці гэта зрабіць.

Пасля абмеркавання данага пытання дэпутаты спынілі пленарнае пасяджэнне і па графіку, які стаў традыцыйным, на працягу двух тыдняў будуць працаваць у камісіях.

БЕЛІНФАРМ.

ФАКТЫ • ПАДЗЕІ • АРГУМЕНТЫ • МЕРКАВАННІ

ПЕРШЫ Ў РЭСПУБЛІЦЫ

Паводле прызнання генеральнага дырэктара акцыянернага таварыства "Белінтурыст" Я.Р.Няхая, такога гандлёвага цэнтра, як у Салігорску, яны яшчэ не адкрывалі ў горадзе Беларусі, хаця прадстаўніцтвы АТ ёсць ва ўсіх абласных цэнтрах рэспублікі. Цудоўная прасторная гандлёвая зала, шырокі асартымент прамысловых, харчовых тавараў імпартнай вытворчасці. Хутка ў гэты супермаркет тавары з Францыі, Германіі будуць ісці напрамую...

Пакуль што гандаль ідзе за валюту. Дарэчы, цэны не вышэйшыя, чым у іншых магазінах. З новага года, у адпаведнасці з указам прэзідэнта, разлік будзе весціся ў "зайчыках". Але ў любым выпадку для пакупнікоў не павінна існаваць ніякіх праблем, бо тут жа дзейнічае пункт абмену валюты.

Новы гандлёвы цэнтр прадаставіў салігорцам багаты выбар тавараў, нарадзіў спадзяванні на высокі ўзровень культуры абслугоўвання, даў гораду паўтара дзесятка рабочых месц. Што ў нашы дні надзвычай важна.

/НАШ КАР./.

Сто адзежак — і ўсе без засцежак

Паважлівыя адносіны да капусты праяўляюць у саўгасе "Дрычынскі" Пухавіцкага раёна. Сёлета яе вырошчвалі на 70-гектарнай плошчы. Ураджай сабралі неблагі — у сярэднім па 300 цэнтнераў з адзінкі плошчы. Крамяныя, сакавітыя качаны вырасцілі ў калінаўскай брыгадзе, якую ўзначальвае Мікалай Лабанок. Тут з гектара выйшла па 450 цэнтнераў каштоўнай прадукцыі.

— Менавіта белакачанная розных сартоў была і будзе асноўнай агародніннай культурай, — кажа дырэктар саўгаса Леанід Анішчанка. — Праўда, сёлетняй восенню ўзніклі пэўныя цяжкасці з рэалізацыяй капусты, хаця цана яе была не вельмі высокая. У нашым сховішчы і цяпер ёсць гэтая прадукцыя. Яна добрай якасці, прыйдзецца даспадобы людзям. Прапануем гандлюючым арганізацыям набыць капусту ў саўгасе, каб на навагоднім стале яна была ў кожнай сям'і.

■ Спажывецкая кааперацыя

З добрым настроем сустракаюць Новы год працаўнікі спажывецкай кааперацыі Дзяржынскага раёна. Нягледзячы на цяжкасці ў эканоміцы, тут праводзяць мэтанакіраваную работу па далейшаму паглыбленню гандлёвага абслугоўвання сельскага насельніцтва. Толькі ў апошні час адкрыты некалькі магазінаў, пачаў дзейнічаць швейны цэх, працягваецца будаўніцтва кулінарнага камбіната, дзе размесціцца рэстаран, дзіцячае кафэ, кулінарны цэх.

У гэтым годзе рознічны тавараабарот склаў звыш 14 мільярдаў рублёў і ўзрос у 12,5 раза ў параўнанні з мінулагоднім. Абарот на душу насельніцтва — 248,6 тысячы рублёў.

НА ЗДЫМКАХ: адна са старэйшых работніц, загадчыца магазіна №21 г. Дзяржынска Рэгіна ШУМСКАЯ; прадаўцы гарадскога Дома гандлю Людміла БАРТАЛЕВІЧ, Алена БАРАН, Аксана КАМЕЙША, Таццяна САБАЛЕЎСКАЯ; у швейным цэху райпо Наталля ЯНКОЎСКАЯ, Вольга ДАШКЕВІЧ (майстар), Аксана СІЛІЦКАЯ, Вольга ПАЧКОЎСКАЯ, Таццяна ШАРАЯ, Ларыса ФРЫК.

Фота Анатоля БАСАВА.

■ Эканоміка: рэфармацыя і дэфармацыя

Пазбаў нас, Божа, ад сяброў...

Калі ад вялікага да смешнага ўсяго адзін крок, то ад стваральнай тэорыі да разбуральнай практыкі яшчэ меней. На такія развагі падштурхоўвае знаёмства з праектам асноўных напрамкаў грашова-крэдытнай палітыкі на наступны год, які распаўсюдзіла праўленне Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

Знешне ўсё выглядае даволі прыстойна. Паводле ацэнак спецыялістаў, праект упаўне адпавядае патрабаванням пабудовы рыначнай эканомікі. Палажэнні, прадугледжаныя ў гэтым дакуменце, накіраваны на стабілізацыю ў фінансава-крэдытнай сферы і закліканы прывесці да аздараўлення эканомікі дзяржавы. Прадугледжаны шэраг новаўвядзенняў на фінансавым рынку і рынку каштоўных папер. Рынак каштоўных папер разглядаецца як важнейшы рычаг рэгулявання грашова-крэдытных адносін.

Па-першае, на фондавай біржы прадугледжваецца стварыць дылінгавыя цэнтры, што павінна станоўча паўплываць на развіццё фондавага рынку. Намечана павелічэнне аб'ёму і частаты выпуску дзяржаўных кароткатэрміновых аблігацый. Будзе праяўлены клопат і пра падтрымку другаснага рынку ДКА, а таксама іншых каштоўных папер. Пад гарантыі плануецца выкарыстоўваць маёмасць дзяржавы, а таксама залаты запас. Мяркуецца, што гэтая мера павысіць ліквіднасць каштоўных папер. Запланавана стварэнне механізма крэдытавання пад залог каштоўных папер з улікам іх рэйтынгу.

Можна і далей пералічваць запланаваныя меры, якія тэарэтычна павінны забяспечыць стабілізацыю ў фінансах і ў эканоміцы. Можна нават захапляцца эрудзіраванасцю аўтараў дакумента, цвёрдасцю іх намераў ажыццяўляць рыначныя пераўтварэнні. Нельга толькі ў выпадку прыняцця данага праекта спадзявацца на станоўчыя вынікі. Вядома, прыемна чытаць, што да сярэдзіны 1995 года інфляцыя ў нас знізіцца да 5 працэнтаў у месяц, а да канца года будзе складаць толькі адзін працэнт. Але ж сродкі дасягнення жаданага ўяўляюцца міфічнымі.

Самае страшнае ў праекце — павелічэнне мінімальнай стаўкі рэфінансавання да 40 працэнтаў у месяц. Гэта значыць, што атрымаць у банку крэдыт можна будзе не менш чым пад 480 працэнтаў гадавых. Хто зможа ўзяць такі крэдыт? А калі зможа, то куды трэба ўкласці грошы, каб атрымаць прыбытак і забяспечыць вяртаемасць крэдытаў? Відавочна, што спыніцца фінансаванне доўгатэрміновых праграм, прадпрыемствы не змогуць забяспечыць сябе сыравінай. Карыстацца такімі крэдытамі змогуць не больш аднаго працэнта суб'ектаў гаспадарання, ды і то пры ўмове накіравання грошай хіба што ў сферу наркабізнесу ці гандлю зброяй.

Яшчэ такая працэнтная стаўка можа быць выгаднай для злоўжыванняў у крэдытна-фінансавай сферы. Інакш кажучы, грошы, узятыя ў адным банку, зробяць грошы ў другім, потым, пераваандраваўшы ў прыватныя кішэні, абясцэненая сума пазыкі будзе вернута крэдытору. Багатыя будуць працягваць абагачацца, а прадпрыемствы — няўхільна набліжацца да мяжы банкруцтва.

Плануемае павелічэнне да 50 працэнтаў падатку на дывідэнды ад каштоўных папер канчаткова знішчыць гэты сектар рынку. Людзі свае кроўныя і ўжо абкладзеныя падаткам грошы не панясуць у банкі, не стануць укладваць у акцыі пры такім грабежніцкім падатку.

Глядзіш на дакумент, і нельга пазбавіцца ад думкі: сапраўды, ніводзін вораг не здолее нанесці столькі шкоды, колькі мы наносім самі сабе. Сапраўды, пазбаў мяне, Божа, ад сяброў, а з ворагамі я і сам спраўлюся...

Павел ВЕРАБ'ЁЎ.

Переименования продолжаются

И вновь катится волна переименования улиц. Теперь добрались и до небольших, но уж больно "колючих" по названию. Такой для чиновников явилась улица Коммунистическая в Минске. Но жители возмущены сменой названия.

Минский городской Совет "Движение за демократию, социальный прогресс и справедливость" поддержал их и выдвинул требование отказаться от дорогостоящей затеи.

В своем письме в Мингорисполком Совет ДСПС обращает внимание на то, что данная улица отстроена жителями столицы в советский период, и ее название их полностью устраивает. А переименование нужно лишь тем, кто хочет предать забвению высокий уровень материальной и духовной жизни минчан в годы социалистического развития, подчеркивается в этом письме.

■ Рэпліка

У ПРЭС-САКРАТАРЫ НЕ ЗАПІСВАЛІСЯ

Усякае давялося пабачыць за трыццаць гадоў работы ў "Мінскай праўдзе". Аднак такі дакумент мне даводзіцца трымаць у руках упершыню. Нават абласны Савет, органам якога мы з"яўляемся, не патрабаваў ад нас даведак па асвятленню на старонках газеты тых ці іншых пытанняў. Ды і навошта яны? Як мы працуем, лепш за ўсё расказвае сама газета, тое, што друкуецца на яе старонках. І калі чытаеш "Мінскую праўду" рэгулярна, то сам можаш ацаніць работу супрацоўнікаў рэдакцыі. Без усякіх даведак і пасрэднікаў.

А тут "для прадстаўлення справаздачы аблвыканкому аб выкананні праграмы занятасці насельніцтва Мінскай вобласці на 1994 год" мы павінны "накіраваць да 25 снежня ў адрас абласнога цэнтра занятасці інфармацыю", аб тым, што канкрэтна надрукавана намі па гэтай тэматыцы.

Спачатку падумалася, што памыліўся дырэктар цэнтра Л.А.Гладышаў: хацеў даслаць у рэдакцыю свой матэрыял з аналізам становішча спраў з працаўладкаваннем вызваляемых людзей, узнікаючых пры гэтым праблемах, а выпадкова перадаў не тыя паперы. Тым больш што і артыкулы работнікаў цэнтра раз-пораз з"яўляюцца на старонках газеты. Няўжо і іх не заўважае паважаны Леанід Аляксеевіч? Не гавару ўжо аб іншых аўтарах, якія выступаюць на гэтую тэму. Званю яму, каб зняць усе свае сумненні.

— Няма ў мяне часу запамінаць усё тое, што вы пішаце. Мне б работу для людзей падшукаць. І няўжо вам цяжка паведаміць, што надрукавана па праблеме занятасці? — пачуў у адказ.

Выходзіць, у нас свабоднага часу хоць адбаўляй. Што ж, кінем усё, возьмем падшыўку і будзем падлічваць, калі і чый артыкул па беспрацоўю і занятасці надрукаваны. Станем гэткім прэс-сакратаром на грамадскіх асновах у дырэктара цэнтра. Добра, калі б у яго аднаго. Вунь колькі арганізацый і ведамстваў. І калі кожны запатрабуе ад нас інфармацыю, як мы асвятляем сферу іх дзейнасці... Бо часам раздаюцца званкі: "Ці не знойдзецца ў вас лішняга нумара за такое вось чысло. Там пра нас артыкул надрукавалі, а газеты ў нас няма".

Паважаныя паны-таварышы, кіраўнікі абласных устаноў! Каб падобнымі просьбамі не ставіць сябе /і нас таксама/ у няёмкае становішча, ці не лепш вам і вашым падначаленым выпісаць "Мінскую праўду"? На студзень вы спазніліся, а з лютага можна аформіць падпіску на пяць месяцаў за 6 тысяч рублёў. Грошы невялікія.

Пётр СІДАРОВІЧ, рэдактар сацыяльна-эканамічнага аддзела "Мінскай праўды".

Еще одна партия

В Доме литератора состоялась учредительная конференция политической партии "Христианско-демократический выбор Белоруссии" как партии бизнесменов, предпринимателей, коммерсантов и финансистов.

С докладом о текущем моменте, задачах и целях новой организации выступил директор СП "Консент" В.Сороко, о программе и уставе партии ХДВ говорил директор фирмы "Ранет-92" М.Бобрович.

Какова же цель и за что они будут бороться? Ответ был дан не только в принятых документах, но и в выступлениях делегатов: создание богатого среднего класса, развитие и защита частной собственности, участие в выборах Верховного Совета республики.

Конференция приняла решение подготовить документы для регистрации этой партии в Минюсте. Состоялось заседание Координационного совета, на котором ее председателем избран В.И.Сороко.

■ Блицинтервью

ВРЕМЯ НАС РАССУДИТ

На III съезде ПКБ в члены ЦК этой партии избран бывший первый секретарь ЦК КПБ А.А.Малофеев. Журналист Анатолий Смолянко обратился к нему с одним вопросом.

— Анатолий Александрович, не является ли ваше избрание в такой представительный орган коммунистической партии некоторым шагом к возврату в старые времена?

— Видите ли, кто и как понимает старое время. Разве в те дореформаторские времена все было плохое? Обратитесь сегодня к людям, и по крайней мере 75 процентов скажут: дайте нам тот уровень жизни, какой у нас был раньше. Вот это и должно быть мерилом. Однако очевидно и то, что нам действительно надо было многое перестраивать, многое менять, и в этом, пожалуй, не возражал бы никто.

Скажите, а что принесли нам так называемые реформы? Обнищание, унижение, конфликты... Разорение и развал Союза — это трагедия, большая беда. Люди, наверное, долго терпеть это не смогут.

А что касается трудностей сегодняшнего дня, то они созданы во имя небольшой группы политиканов, которым захотелось быть диктаторами...

Вторая сторона вашего вопроса. Бесполезно охаивать социализм. Ничего из этого не выйдет. Еще на заре зарождения человечества люди искали справедливый образ жизни, стремились к свободе, благополучию, равноправию. И социализм в какой-то мере выражал эти чаяния. Сегодня люди теряют то, что было достигнуто. Возьмите бесплатное образование. Разве это — не завоевание народа? А другие социальные блага? Если бы раньше кто-то сказал, что у нас будет безработица, его бы засмеяли. Теперь многие трудящиеся оказались, как говорится, за воротами и лишены источника средств к существованию. Так что же лучше — социализм или капитализм?

■ АПК і рынак

З пачуццём уласніка прыходзіць і пачуццё адказнасці

За апошнія тры гады з сельскагаспадарчага абароту калгасаў і саўгасаў Мінскага раёна для патрэб прамысловага і грамадзянскага будаўніцтва выведзена 7.147 гектараў сельгасугоддзяў і звыш 5 тысяч—ворыва /а з 1986 года прыкладна 9 тысяч гектараў— тры буйныя гаспадаркі/. Аднак доля раёна ў агульным аб"ёме вытворчасці сельгаспрадукцыі вобласці не зменшылася — а гэта звыш 10 працэнтаў.

— Сёлета мы атрымалі ў сярэднім 84 кілаграмы зерня з аднаго бала-гектара. Гэта другі паказчык на Міншчыне, — расказвае першы намеснік старшыні райвыканкома **П.А.ЯРМАШ**. — Прызнаныя лідэры па вытворчасці зерня — калгас імя Гастэлы (58,6 цэнтнера з гектара), Ждановіцкі цяплічны камбінат (45,1), племптушкарэпрадуктар "Праўда" (42,8).

— А як справы ў жывёлагадоўлі?

— Сёлета некалькі лепш. У раёне гадамі складвалася спецыялізацыя. Спецгасы даюць 27 працэнтаў ялавічыны, 89 — свініны і фактычна ўсё мяса птушкі і яйкі. Практычна вытворчасць свініны ў нас не зменшылася. Кожнае чацвёртае яйка ў рэспубліцы даюць птушкафабрыкі раёна — і тут амаль няма зніжэння.

— Пэўна, Пётр Арсеньевіч, свой станоўчы ўплыў робяць і датацыі дзяржавы, кампенсацыйныя выплаты і г.д.

— У нейкай ступені так. Але ж цана на сельгаспрадукты прыкладна ў два разы пастаянна адстае ад кошту прамысловай прадукцыі. І тыя 6 мільярдаў бюджэтных сродкаў, выдзеленых гаспадаркам за дзесяць месяцаў, пайшлі на аплату матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў, якія атрымалі ад прамысловасці. З-за нізкіх цэн на сельскагаспадарчую прадукцыю калгасы і саўгасы на працягу двух гадоў амаль не купляюць новую тэхніку і абсталяванне, рэзка скарацілі інвестыцыі ў капітальнае будаўніцтва. Да таго ж нашы партнёры разлічваюцца з гаспадаркамі са спазненнем на 2—3 месяцы, а за гэты час інфляцыя "з'ядае" частку. А грошы патрэбны. Скажам, для тых жа мінеральных угнаенняў. Іх не хапае нават для простага ўзнаўлення вытворчасці. Доўг гаспадарак раёна банку па ўсіх відах пазык склаў на першае лістапада 4,2 мільярда рублёў. І неспецыялісту зразумела, што немагчыма павялічваць вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі без інтэнсіўных тэхналогій, без прымянення сродкаў хімізацыі і аховы раслін. Рэзкі рост цэн на торф, мінеральныя ўгнаенні, хімікаты скараціў іх выкарыстанне. А гэта збядняе зямлю, прыводзіць да недабору ўраджаю.

Мы, вядома, не збіраемся складаць з сябе землеўласніцкія абавязкі. У нас маецца добры вопыт, і некаторае зніжэнне аб"ёмаў (у раслінаводстве — на 7,4 працэнта) не павінна настройваць хлебаробаў на песімістычны лад. Практыка шэрагу нашых гаспадарак сведчыць аб тым, што творчая праца людзей, умелае выкарыстанне перадавога вопыту, дасягненняў навукі і тэхнікі забяспечваюць устойлівыя ўраджаі. Маю на ўвазе, у прыватнасці, галоўных аграномаў Станіслава Ніканчука і Міхаіла Арцёмава з калгаса імя Гастэлы і Ждановіцкага цяплічнага камбіната, брыгадзіраў: Ніну Літвінаву з Мінскай агародніннай фабрыкі, Людмілу Бабіцкую з калгаса "Вішнёўка", Рамана Кульшу з калгаса "Новы шлях". А нашы слаўныя механізатары-трактарысты, камбайнеры, шафёры! Часу спатрэбіцца нямала, каб пералічыць усіх, хто шчыруе на полі. Ці тых, хто працуе ў жывёлагадоўлі. Даяркі Алена Дадонава з вучгаса імя Фрунзе, Марыя Шабан з саўгаса "Волма", Кацярына Крыж з эксперыментальнай базы "Курасоўшчына" і многія іншыя, — сапраўдныя майстры сваёй справы.

— Калі зайшла гаворка аб жывёлаводах, то якая сёння для іх галоўная задача?

— Нарошчваць вытворчасць прадукцыі. Умовы для гэтага ёсць. На адну ўмоўную галаву жывёлы нарыхтавана 22,4 цэнтнера кармавых адзінак. Больш назапашана сена і сенажу. Дасягненне пастаўленай мэты будзе залежаць ад рацыянальнага выкарыстання кармоў, кваліфікацыі, ведаў і майстэрства работнікаў ферм.

Для захавання існуючых аб"ёмаў рэалізацыі малака і мяса нам неабходна дадаткова мець 30 тысяч тон фуражнага зерня. Яго няма. Таму шукаем дадатковыя крыніцы папаўнення зернефуражу.

— Мы вядзём гаворку аб калгасах і саўгасах. Але ж на старонках перыядычнага друку, па радыё і тэлебачанні ўсё часцей выказваецца думка, што яны аджылі сваё. І калі мы хочам пабудаваць сапраўды рынычную эканоміку, то ў вёсцы трэба рабіць стаўку на індывідуальную гаспадарку, на фермераў.

— Іх у раёне 45. За імі замацавана звыш пяцісот гектараў зямлі. Сярод фермераў ёсць працавітыя і прадпрымальныя людзі, якія атрымалі ўраджай на сярэднераённым узроўні, а па бульбе — і значна вышэйшы. У прыватнасці, Алена Парфіяновіч, Уладзімір Лужнеў, Віктар Тарасенка і некаторыя іншыя. Аднак у бліжэйшым будучым асноўную долю сельскагаспадарчай прадукцыі будуць даваць буйныя аграпрамысловыя прадпрыемствы. Толькі побач з калгасамі і саўгасамі зможа паспяхова развівацца і фермерства.

— Выходзіць, Пётр Арсеньевіч, ніякіх рэформ у сельскагаспадарчай вытворчасці?

— Чаму ж ніякіх? Толькі нельга кідацца з адной крайнасці ў другую. Усё добра ў меру. Мы бачым, што ў рабоце калгасаў і саўгасаў, у вытворчых адносінах, якія склаліся там, нямала праблем і недахопаў. І галоўны з іх — адсутнасць асабістага інтарэсу кожнага работніка да вынікаў сваёй працы. Упраўленне сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання райвыканкома, кіраўнікі і спецыялісты гаспадарак настойліва шукаюць шляхі ўдасканалення гэтых вытворчых адносін. Так, напрыклад, створаны долевыя маёмасныя фонды (паі) з выплатай дывідэндаў у калгасах імя Гастэлы і "Вішнёўка", ёсць такі фонд у саўгасе "Волма". Людзям неабходна прывіваць пачуццё ўласніка, каб усе яны зразумелі: узровень іх дабрабыту ў іх жа руках, у выніках іх працы.

Гутарыў Пётр СІДАРОВІЧ.

■ Зарплата

Рост мало радует

За январь-ноябрь текущего года предприятия, учреждения и организации области (без кооперативов, совместных и малых предприятий) израсходовали на оплату труда 482,6 миллиарда рублей — в 14,8 раза больше, чем год назад.

Среднемесячная зарплата за одиннадцать месяцев составила 69.454 рубля. В ноябре — 190.031 рубль и увеличилась по сравнению с октябрем на 53,5 процента. Но это мало радует, поскольку реальная (с учетом потребительских цен на товары и услуги) зарплата по сравнению с октябрем возросла на 9,3 процента, а если сравнивать с январем-ноябрем 1993 года, то уменьшилась на 35,5 процента.

Первенство по размеру оплаты труда в ноябре держат банки — 301.883 рубля. Затем идут строительно-монтажные подразделения — 283.206 рублей, предприятия и организации железнодорожного транспорта — 261.551, промышленности — 249.398, материально-технического снабжения и сбыта — 240.000 руб., органов государственного управления — 213.669.

Ниже среднеобластного показателя заработная плата у работников непроизводственных видов бытового обслуживания населения — 102.265 рублей, искусства — 139.527, торговли и общественного питания — 144.686, культуры — 151.071, науки и научного обслуживания — 155.725. По-прежнему низкой остается оплата труда в сельском хозяйстве. Так, в ноябре она сложилась в целом по отрасли в размере 118.471 рубль, в том числе в совхозах — 154.861, колхозах — 103.207 рублей.

Дополнительно к основной заработной плате работникам предприятий и организаций в течение года ежемесячно получали в виде материальной помощи и социально-трудовых льгот в среднем по 7.939 рублей, в ноябре — по 20.205 рублей. В том числе работники материально-технического снабжения и сбыта — по 71.524 рубля, промышленности — 44.844, строительства — 26.928, лесного хозяйства — 21.287, образования — 2.181, здравоохранения — по 745 рублей.

Один час рабочего времени в ноябре оплачивался в целом по народному хозяйству в размере 1.257 рублей, в том числе рабочих и служащих — 1.430, колхозников — 677 рублей.

Ольга ПОЗНЯКОВА, сотрудник облуправления статистики.

■ Конкурсы

КАЛІ СПЯВАЕ СЯМ"Я — БУДЗЕ СПЯВАЦЬ НАРОД

Кожны з нас марыць быць шчаслівым, жыць цікава, асэнсавана. Такое жаданне амаль заўсёды звязана з ладам у сям"і, калі побач добрая жонка ці ўважлівы муж, бацькі, якія любяць дзяцей, дружныя сваякі. Аб гэтым яшчэ раз падумалася, калі ў Палац культуры прафсаюзаў з"язджаліся сямейныя ансамблі Міншчыны на заключны конкурс такіх калектываў. Заходзілі ў залу звычайна чародкамі, нібы тыя птушкі з выраю. Наперадзе — важак: бацька ці маці. Карацей кажучы, ехалі на фестываль людзі самага рознага ўзросту. Бачыў тых, па чыіх ордэнах на грудзях можна вызначаць гісторыю франтавых дарог ад Сталінграда да Берліна, і тых, хто неўзабаве адзначыць першае ў сваім жыцці пяціґоддзе. Самым маладым удзельнікам канцэрта прызнаны Дзяніс Сальнік з пасёлка Чысць, што ў Маладзечанскім раёне. Яму толькі чатыры гадочкі, а на сцэне паводзіў сябе як запраўскі артыст. Зрэшты, а чаго ж яму адчуваць сябе скавана: побач з ім выступаюць бацька, маці, сястрычкі. Такія прыгожыя «каленцы» выкідваў Дзяніска, што гледачы актыўна рэагавалі на іх дружнымі апладысментамі. Дадам і тое, што ансамбль сям"і Сальнікаў на рэспубліканскім фестывалі такіх калектываў, які праходзіў у г.Слоніме, узнагароджаны дыпломам лаўрэата і грашовай прэміяй Міністэрства культуры рэспублікі. Выступаў там і сямейны ансамбль Бойкаў з вёскі Гаўрыльчыцы Салігорскага раёна. Расказваюць, што нярэдка ў сваім мясцовым клубе ўсе 45 сваякоў гэтай сям"і выступаюць разам. На гэты агляд іх прыехала 13 чалавек. Рэпертуар артыстаў з гэтай глыбокай палескай вёскі расчуліў прысутных. Чыстыя крынічныя галасы, віртуознае валоданне гармонікамі. Гаўрыльчыцкі сямейны ансамбль — адзіны ў рэспубліцы калектыў, якому прысвоена званне «народны».

Шчодрая на таленты вёска Таўкачэвічы Уздзенскага раёна. На гэты раз сваё майстэрства дэманстравалі браты Ламакі. Зладжана ў іх выкананні гучалі гармонікі, цымбалы, бубен, зачароўвалі сэрца песні.

— Нас сёння прыехала чатыры браты. Я асабіста пачаў граць на гармоніку будучы вучнем трэцяга класа. Дваццаць гадоў працую вадзіцелем. Гармонік — мой лепшы сябар і ў дні радасцей, і ў дні нягод. Браты Уладзімір — ляснік, Віктар — як і я, водзіць машыны. Мы вельмі любім народнае самадзейнае мастацтва, — зазначыў Мікалай Мікалаевіч Ламака, знаёмячы мяне з братамі, якія стаялі побач.

Вялікая работа па прыцягненню ўвагі грамадскасці да праблем сям"і, развіцця і папулярызацыі сямейнай мастацкай творчасці, захавання і пераемнасці нацыянальных сямейных традыцый праводзіцца ў Стаўбцоўскім раёне. Калі кагосьці цікавіў такі вопыт, загадчык аддзела культуры райвыканкома А.В.Грэкаў накіроўваў у Шашкоўскі сельскі Савет, дзе працуе славуты народны калектыў «Гарэзы». На мінскі конкурс з гэтага ансамбля прыехалі дзве сям"і. Сям"я Ірыны Мікалаеўны Кутас — гэта вядомая дынастыя культработнікаў, маці — акампаніятар «Гарэзаў». У культасветустановах працуе каля 35 гадоў. Сын Георгій — дырэктар Шашкоўскага СДК, спачатку закончыў вучылішча мастацтваў, потым інстытут. Дачка Вера — мастацкі кіраўнік гэтага ж сельскага Дома культуры, дыпламаваны спецыяліст. Калі б кожны культработнік вобласці любіў сваю прафесію так, як сям"я Кутас, на якую б ганаровую вышыню ўзнялося б самадзейнае народнае мастацтва. Сям"я Альфрэды Іосіфаўны Явід — гэта сын Леанід, нявестка Алена, унук Дзімка і ўнучка Наташа. Для гэтае дзяўчынкі сённяшняе выступленне на конкурсе — першае ў жыцці.

— Радуюся, калі заўважаю, што яшчэ адно пакаленне юных артыстаў прыходзіць у самадзейнасць, — пачуў ад заслужанага работніка культуры рэспублікі, мастацкага кіраўніка «Гарэзаў» Дзіны Уладзіміраўны Кухаравай.

Сапраўды, новае пакаленне чымсьці нагадвае густы, малады падлесак, які цягнецца да сонца, каб зраўняцца з векавымі дрэвамі.

Сем"і І.Кутас і А.Явід паказалі на аглядзе высокае выканаўчае майстэрства, самабытнасць і арыгінальнасць рэпертуару, сцэнічную культуру.

Захапленне і ўдзячнасць гледачоў выклікалі выступленні сямейных ансамбляў Сакалоўскіх (вёска Гарэнічы, Бярэзінскі раён), Сурмачэўскіх (вёска Лучнікі, Слуцкі раён), Семяновічаў (г.Любань), Раманчукоў (абласны цэнтр народнай творчасці), сямейны дуэт Азарынскіх (г.Вілейка), сямейны дуэт Баравікоў (вёска Шчыткавічы, Старадарожскі раён), сямейны тэатр Буйко (г.Барысаў), сямейны дуэт Раеўскіх (вёска Цімкавічы, Капыльскі раён) і многія іншыя.

Кожны калектыў атрымаў падарунак. На гэтым вечары падведзены вынікі конкурсу на лепшую работу з сем"ямі. Пераможцамі прызнаны Валожынскі раён, Пухавіцкі гарадскі цэнтр культуры і адпачынку, Барысаўскі гарадскі Дом культуры і Баярскі СДК Мядзельскага раёна. І тут не абышлося без узнагарод.

Хутка закончыцца Міжнародны год сям"і, абвешчаны Генеральнай Асамблеяй ААН. Трэба зрабіць усё, каб набытае, створанае на працягу Міжнароднага года сям"і не разгубілася, а яшчэ больш памножылася, засвяцілася новымі гранямі вясёлкі. Не толькі на сцэне, але і ў чалавечых душах. Калі спявае сям"я — будзе спяваць народ!

Уладзімір КОБРЫН.

НА ЗДЫМКАХ: выступае сям"я Кабякоў з вёскі Занарач Мядзельскага раёна; удзельнікі ансамбля «Ламакаўскія пераборы» з вёскі Таўкачэвічы Уздзенскага раёна; прадстаўніца сямейнага тэатра Буйко з г.Барысава.

Фота Анатоля БАСАВА.

■ Надзвычайная сітуацыя

РАЗВОДЗЯЧЫ РУКАМІ, ВЫХАД НЕ ЗНОЙДЗЕШ

Перавод дойнага статка на стойлавае ўтрыманне рэдка ў якой гаспадарцы не суправаджаецца зніжэннем надояў малака, прыбаўленняў у вазе пастаўленай на адкорм жывёлы. Але калі кіраўнік калгаса, галоўны заатэхнік адказна ставяцца да сваіх абавязкаў, у работу адразу ўключаецца кармацэх, прымаюцца іншыя меры для падрыхтоўкі да скормлівання фуражу, — жывёла атрымлівае належны рацыён, і яе прадуктыўнасць зноў стабілізуецца.

У Чэрвеньскім раёне сёлетняя зіма на фермах пачалася, мякка кажучы, не так. Ужо ў кастрычніку валавая вытворчасць малака ўпала да 93 працэнтаў у параўнанні з адпаведным месяцам мінулага года. (Па вобласці вытворчасць малака за гэты месяц перавысіла сто працэнтаў). Іншага раёна, які даў бы такое зніжэнне, не было. Сярэдні надой ад каровы за месяц склаў толькі 144 кілаграмы — на 7 кілаграмаў ніжэй за адпаведны леташні паказчык.

Прычыны нездавальняючага пачатку зімоўкі жывёлы ў гаспадарках раёна разгледзела на сваім пасяджэнні калегія абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і прадуктах харчавання, якая заслухала начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання Чэрвеньскага райвыканкома А.І.Лапатку, старшыню калгаса "Бальшавік" В.І.Галаўнёва, дырэктара саўгаса "Горкі" В.В.Ворніка і галоўнага ветурача раёна В.А. Лясвеўскага.

Іх тлумачэнні, а таксама інфармацыя начальніка сектара аблсельгасхарча па ўкараненню дасягненняў навукова-тэхнічнага прагрэсу ў малочнай жывёлагадоўлі І.У.Карсекі засведчылі, што такі глыбокі спад вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі з"яўляецца вынікам сур"ёзных недапрацовак кадраў раёна ў пытаннях стварэння трывалай кармавой базы, узнаўлення статка і племяннай работы, ветэрынарнага абслугоўвання ферм. Спад тлумачыцца таксама згортваннем каапераціі гаспадарак па пастаўцы кармоў і маладняку на жывёлагадоўчыя комплексы, аслабленай патрабавальнасцю кіраўнікоў і спецыялістаў гаспадарак да захавання тэхналагічнай і працоўнай дысцыпліны на вытворчасці.

Не сакрэт, што з пачаткам стойлавага перыяду важную ролю адыгрывае дастатак кармоў. У гаспадарках Чэрвеньшчыны іх нарыхтоўцы сёлета чамусьці яўна недастаткова ўдзялілі ўвагі. Калі, скажам, у 1990 годзе ў раёне было нарыхтавана на зіму 85,4 тысячы тон сенажу, то сёлета — толькі крыху больш за 64 тысячы тон, сіласу тады мелі 78,6 тысячы тон, цяпер — 34,6 тысячы тон, караняплодаў адпаведна — 48,9 і 16,1 тысячы тон, зернефуражу — 26,2 і 16,4 тысячы тон. У выніку агульны запас кармоў на сёлетнюю зімоўку склаў толькі 57,9 тысячы тон кармавых адзінак, або 66 працэнтаў да ўзроўню 1990 года. Пагалоўе ж жывёлы за гэты час знізілася толькі на 11 працэнтаў.

За апошнія гады нарыхтоўка сенажу ў калгасе "Раванічы" знізілася на 68, саўгасе "Горкі" — на 48, калгасе "Дамавіцкі" — на 44 працэнты. У эксперыментальнай базе "Натальеўск" сёлета ўвогуле не нарыхтоўвалі гэты корм. Няма караняплодаў і бульбы для жывёлы ў калгасах "Перамога", імя Фрунзе, "Светач", саўгасе "Краснадарскі". У сувязі з гэтым забяспечанасць грамадскай жывёлагадоўлі кармамі ўласнай вытворчасці на сёлетнюю зіму складае 69 працэнтаў, а ў калгасах "Перамога", "Іскра", "Х з"езд Саветаў", эксперыментальнай базе "Натальеўск" і таго менш — 45—55 працэнтаў да патрэбнага.

Такое становішча вымагае таго, каб кожны кілаграм фуражу выкарыстоўваўся як мага больш эфектыўна. І спецыялісты райсельгасхарча рабілі сякія-такія захады, каб своечасова падрыхтаваць да пачатку стойлавага перыяду памяшканні, абсталяванне. Ва ўпраўленні быў выдадзены спецыяльны загад, складзены і разасланы ў гаспадаркі каляндарны план падрыхтоўкі ферм да зімы. Аднак на месцах прапанаваныя меры былі праігнараваны. У большасці гаспадарак жывёлу пасвілі да 5 лістапада, губляючы пры гэтым яе ўкормленасць і прадуктыўнасць. Па аб"ектыўных і суб"ектыўных прычынах кармацэхі ў калгасах "Краснадарскі", імя Мічурына, саўгасах "Горкі", "Грабянецкі" і ў лістападзе не працавалі. Шмат дзе і цяпер не вядзецца падрыхтоўка канцэнтратаў да скормлівання. Амаль паўсюдна адсутнічае сольлізунец, няма яе і на базе райсельгасхіміі.

Дрэнна працуюць жывёлагадоўчыя комплексы па вытворчасці ялавічыны. У калгасах "Раванічы" і "Перамога" яны істотна знізілі сёлета вытворчыя паказчыкі. Палавіна жывёламесц у апошняй гаспадарцы пустуе, а сярэднясутачнае прыбаўленне адной галавы на дагадоўванні і адкорме складае ўсяго 243 грамы. Гэта значыць, каб адкарміць бычка ад 150 да 500 кілаграмаў, патрэбна больш як тры гады. Ці ж можа ён акупіць у такім разе затраты?

Губляе свае пазіцыі свінагадоўчы комплекс калгаса "Х з"езд Саветаў". Валавыя прывагі жывёлы ў параўнанні з мінулым годам зменшыліся на 18 працэнтаў.

Вялікую трывогу ў членаў калегіі аблсельгасхарча выклікала тое, што многія гаспадаркі раёна істотна здалі пазіцыі ў пытаннях узнаўлення статка. У калгасе "Дамавіцкі", напрыклад, за дзесяць месяцаў у разліку на сто кароў атрымана толькі 41 цялё — на 10 менш леташняга. Прычына гэтай з"явы ў тым, канстатавалі члены калегіі, што ў 16 калгасах і саўгасах раёна скарочаны пасады заатэхнікаў-селекцыянераў.

Маюць месца недахопы ў ветэрынарным абслугоўванні жывёлагадоўлі. Значны недабор прадукцыі з-за захворвання высокапрадуктыўнай жывёлы на туберкулёз і лейкоз. Істотна падрываюць галіну паморак жывёлы і вымушаны забой. Паморак і прырэзка нованароджанага маладняку буйной рагатай жывёлы сёлета склалі ў раёне звыш 47 працэнтаў. У калгасе "Іскра" гэты паказчык дасягнуў 75,5, у "Бальшавіку" — 89 працэнтаў.

Было адзначана, што ў многіх гаспадарках павялічваецца дэфіцыт кадраў ветэрынарнай службы. Не хапае 17 ветурачоў. Сярод брыгадзіраў і загадчыкаў ферм трэць — практыкі. З боку многіх кіраўнікоў гаспадарак не праяўляецца належнага клопату аб надзённых патрэбах жывёлаводаў.

Прааналізаваўшы стан спраў у жывёлагадоўлі раёна, калегія абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і прадуктах харчавання работу старшыні калгаса "Бальшавік" В.І.Галаўнёва і дырэктара саўгаса "Горкі" В.В.Ворніка ў пачатковы перыяд стойлавага ўтрымання жывёлы прызнала нездавальняючай. Калегія абавязала ўпраўленне сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання Чэрвеньскага райвыканкома разабрацца ў справах жывёлагадоўлі кожнай гаспадаркі і прыняць тэрміновыя меры па ліквідацыі выяўленых недахопаў у правядзенні зімоўкі.

Іван АБАБУРКА.

З залы суда

АД КАГО ЗАЛЕЖАЦЬ НЕЗАЛЕЖНЫЯ?

ТАКОГА судовага працэсу ў Салігорску яшчэ не было. Беларускі незалежны прафсаюз выставіў іск адразу да шасці адказчыкаў: газеты "Советская Белоруссия" і яе супрацоўніцы Л.М.Маслюковай, мясцовых выданняў "Салігорскі веснік", "Шахцёр", "Будаўнік Салігорска" і намесніка старшыні гарвыканкома І.Р.Ладуцькі.

Усё пачалося з таго, што рэспубліканская газета апублікавала, а мясцовыя газеты перадрукавалі артыкул Людмілы Маслюковай " Раферці і "Калінка". Які, як палічыла кіраўніцтва незалежнага прафсаюза, наўмысна зневажаў гонар, годнасць, дзелавую рэпутацыю не толькі іх, а і ўсяго рабочага руху. Таму яно і патрабавала змясціць абвяржэнне на артыкул у гэтых газетах. А таксама сыскаць з адказчыкаў на карысць пакрыўджаных за нанесеную маральную шкоду: з "Советской Белоруссии" — 10 мільёнаў рублёў, Л.М.Маслюковай — 5, з астатніх газет — па 3, усяго — 27 мільёнаў.

Кароткі змест артыкула такі. Кіраўніцтва амерыканскага прафсаюза АФТ-КПП у апошнія гады даволі моцна зацікавілася калегамі з Беларускага незалежнага, штаб-кватэра якога знаходзіцца ў Салігорску. Публікацыя расказвае, як прадстаўнік незалежных у лютым 1991 года разам з актывістамі дзесятка іншых прафсаюзаў былога СССР па запрашэнню АФТ-КПП наведаў Амерыку, дзе адбыліся зацікаўленыя гутаркі. На кожнага з гасцей амерыканцы затрацілі па 8 тысяч долараў, па тры тысячы баксаў выдалі ім на рукі. Тады і быў прыняты мемарандум аб супрацоўніцтве. У жніўні 1992 года АФТ-КПП паставіў Беларускаму незалежнаму некалькі аўтаадказчыкаў, друкарскую паперу. На наступны год з Амерыкі таму ж адрасату прыйшло выдавецкае абсталяванне на 26,5 тысячы долараў, потым факс, дыктафоны, ксераксы і многае іншае. А паколькі дармавы сыр бывае толькі ў пастцы і добра вядома, што АФТ-КПП служыць амерыканскаму дзяржпэпартаменту, адміністрацыі прэзідэнта ЗША, то хаця аўтар артыкула вываду і не рабіў, ён напрошваецца сам: некаторыя амерыканскія колы праз АФТ-КПП і незалежны прафсаюз спрабуюць у сваіх інтарэсах уздзейнічаць на эканамічнае, палітычнае становішча Беларусі.

Для доказу прыводзіліся і факты. Напрыклад, цытата з амерыканскага часопіса, што прафсаюзныя лідэры АФТ-КПП у якасці прадстаўніка свайго ўрада імкнуцца выкарыстоўваць танную замежную рабочую сілу, тэрыторыю ў інтарэсах буйных кампаній і развіцця там шкоднай вытворчасці, ставарае ўмовы, неабходныя для закабалення і рабаўніцтва іншых краін, як адбылося ў Польшчы... Прыклады з Салігорска: пасля чарговага візіту амерыканскіх гасцей тут, як правіла, узнікае то галадоўка, то забастоўка. Што, вядома, парушае рабочы рытм вытворчасці, выклікае недавер да нашай прадукцыі ў замежных партнёраў, у цэлым не надае сіл рэспубліцы.

Ні адзін з адказчыкаў іск не прызнаў. За выключэннем В.П.Мурылёва, які на той час выконваў абавязкі рэдактара "Шахцёра". Ён назваў артыкул "махровым даносам", заявіў, што актывісты незалежнага прафсаюза выстаўлены ў ім нягоднікамі. Чаму ж перадрукоўваў? Аказваецца, раённае начальства параіла. Але не прымушала... В.П.Мурылёў не прызнаў толькі тую частку іска, якая датычыцца спагнання мільёнаў. Карацей, чалавек захацеў і незалежнаму прафсаюзу добрым быць, і з раённым кіраўніцтвам адносін не сапсаваць, і за перадрукоўванне "махровага даносу" не плаціць...

І гэта В.П.Мурылёву ўвогуле ўдалося. Праўда, дзякуючы не яго лавіраванню, а цвёрдай грамадзянскай пазіцыі, добрай прафесійнай падрыхтоўцы палітычнага аглядальніка "Советской Белоруссии" Л.М.Маслюковай. Журналістка заявіла, што падарункі з-за акіяна незалежнаму прафсаюзу — не прадукт рабочай салідарнасці, як спрабуюць даказаць яго актывісты. Дарагая аргтэхніка паступіла ад інстытута прафсаюзаў, які з"яўляецца дзяржаўнай структурай ЗША. Зачытала вытрымкі з дакументаў: "Абсталяванне, якое пастаўляецца ў адпаведнасці з гэтым пагадненнем, атрымана ад урада Злучаных Штатаў". Ад беларусаў, якія атрымалі амерыканскія дыктафоны, тэлефоны, выдавецкую тэхніку, пастаўшчык, аказваецца, патрабуе "прадстаўляць штоквартальную справаздачу аб знаходжанні і размяшчэнні абсталявання і аб тым, як яно выкарыстоўваецца для дасягнення пастаўленых праграмай мэт". Хіба гэта не залежнасць? Хіба гэта не кантроль за работай?

— Нарэшце, аб якім маральным уроне можна гаварыць, калі пасля апублікавання артыкула кіраўнік незалежнага прафсаюза Іван Юргевіч напісаў у рэдакцыю наступнае: "Мы ўпэўнены, што ніякая хлусня, паклёп не скампраметуюць незалежны прафсаюз у вачах грамадзян Беларусі, бо яны разумеюць важнасць ажыццяўлення ў Беларусі эканамічных і палітычных рэформ і не адпіхнуць ад незалежнага прафсаюза насельніцтва рэспублікі..." Гэта ж добра! — гаварыла Людміла Мікалаеўна. — Прызнаю: прафсаюз не купляў дарагога звышлімузіна, як і тое, што ў артыкуле ўказана празмерна высокая пошліна за дастаўку абсталявання з Амерыкі — гэта мой недагляд, тэхнічная памылка. За якія мы ў газеце ўжо прасілі прабачэння.

Даволі прынцыповую пазіцыю займаў і І.Р.Ладуцька.

— Мясцовыя ўлады пры розных канфліктах у горадзе імкнуцца не станавіцца на той ці іншы бок, а хутчэй патушыць іх, — гаварыў Іван Рыгоравіч. — Але вельмі ўжо актыўна прадстаўнікі некаторых дзяржаў умешваюцца ў нашы ўнутраныя справы. Калі на народным прадпрыемстве "Калінка" ўзнікла забастоўка, кіраўнік амерыканскага прафсаюза АФТ-КПП прыслаў дэпешу старшыні гарвыканкома: "Я выказваю вам рэзкі пратэст з прычыны мер..." На якіх падставах? Потым супрацоўнік нямецкага пасольства ў Маскве звоніць: "Хачу прыехаць да вас, каб на месцы разабрацца з канфліктам на "Калінцы". Мы што, самі разабрацца не можам? Ды і метады работы незалежнага прафсаюза даволі часта нядобрыя... Таму іск аб кампенсаванні маральнага ўрону я не прызнаю.

— Чаму менавіта ў 27 мільёнаў рублёў вы ацэньваеце маральны ўрон, а не, скажам, у 10 ці 40 мільёнаў? — дапыталася народны суддзя Н.М.Бойка. — У чым канкрэтна выражаюцца вашы страты ад артыкула? Дзе разлікі?

Прадстаўнік незалежнага прафсаюза нічога адказаць не змог. Як і на пытанне, непасрэдна якія фразы, словы ў публікацыі зневажаюць чыйсьці гонар і годнасць. Таму, узважыўшы ўсе аргументы, суд вырашыў: незалежнаму прафсаюзу ў іску адмовіць!

Што далей? І.В.Юргевіч там жа, у зале судовага пасяджэння, заявіў, што яны на гэтым не спыняцца, будуць звяртацца ў вышэйшыя юрыдычныя інстанцыі. Калі спатрэбіцца — нават у Міжнародны суд. Там жа прынародна Іван Вацлававіч кінуў у твар адказнаму работніку гарвыканкома, што той "недалёкі чалавек". Напярэдадні народны суддзя папярэдзіла прадстаўніка істца аб яго некарэктных паводзінах. Па той жа прычыне яна папрасіла двух кіраўнікоў незалежнага прафсаюза пакінуць залу...

Але дэталі гэтыя ўжо маюць больш маральную, чым юрыдычную афарбоўку. Бо характарызуюць яны ў першую чаргу наяўнасць у людзей культуры, гонару, годнасці. Аб якіх так многа і гнеўна гаварылі ў судзе прадстаўнікі незалежнага прафсаюза.

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

■ Факт і каментарый

ЧАКАЕМ-С!

Слязу пусцілі, а Захад з выдачай нам крэдытаў вырашыў пачакаць

Тое, што наша эканоміка знаходзіцца ў глыбокім правале, ні для каго не сакрэт. Як і жаданне ўрада "выбіць" крэдыты, каб хоць неяк залатаць фінансавыя дзіркі і звесці да мінімуму дэфіцыт плацежнага балансу. Была надзея ў бліжэйшы час атрымаць прыкладна 800 мільёнаў долараў. З іх каля 360 мільёнаў павінен быў неадкладна выдзеліць Міжнародны валютны фонд. І чаго толькі не зробіш, каб ён, а таксама Сусветны банк, краіны-крэдыторы хутчэй дапамаглі нам! Аднак тыя проста так не выкладуць грошы. Ім патрэбны гарантыі, што мы будзем гаспадарыць так, як яны хочуць — перавядзём усю вытворчасць на прыватную аснову. Як гэта зрабіць?

Наша ўрадавая дэлегацыя на сустрэчы краін-донараў у Вашынгтоне (12—15 снежня) прадставіла мемарандум аб эканамічнай палітыцы ўрада Рэспублікі Беларусь у 1994—1995 гадах, які быў адобраны нашымі замежнымі дабрадзеямі. Што ж іх расчуліла?

Перш за ўсё тое, што мы бяром курс на капіталізацыю эканомікі. Істотна змяншаецца ўмяшанне дзяржавы ў цэнаўтварэнне і размеркаванне рэсурсаў. У новым годзе завершыцца лібералізацыя аптовых і рознічных цэн на тавары народнага спажывання. Паступова будуць узрастаць тарыфы за праезд у грамадскім транспарце і на камунальныя паслугі: у пачатку года насельніцтва кампенсуе 40 працэнтаў затрат на іх утрыманне і да 80 — у канцы. У першым паўгоддзі адмяняюцца субсідыі на газ і электраэнергію.

Урад будзе імкнуцца да адмены абавязковых норм расходу ў сферы адукацыі, аховы здароўя і сельскай гаспадаркі, скарачаць ваенныя і непрыярытэтныя інвестыцыйныя расходы. Жорстка абмяжоўваюцца размеры крэдытнай і грашовай эмісіі. Нацыянальны банк перастане выдзяляць цэнтралізаваныя крэдыты пад пэўныя віды работ (пасяўную, уборку ўраджаю і г.д.). Патрэбны табе сродкі — звяртайся ў камерцыйны банк. Працэнтная стаўка пры выдачы крэдытаў будзе пераглядацца штомесяц з улікам інфляцыі ў папярэднім месяцы і прагнозу на наступны. Усе банкі абавязаны мець рэзервы, у тым ліку і валютныя, у размеры 5,5 працэнта. Сектар дзяржаўнага кіравання зможа атрымаць банкаўскі крэдыт у аб'ёме не больш як 2,1 працэнта ад валавога ўнутранага прадукту.

Скарачэнне размераў падаткаў будзе суправаджацца расшырэннем базы падаткаабкладання. Рэзка скароціцца колькасць тых, хто вызваляўся ад уплаты падаткаў. З новага года пачнецца, а ў 1996-м завершыцца пераход да адзінай 30-працэнтнай стаўкі падатку на прыбытак.

Безумоўна, усё гэта прывядзе да рэзкага падаражання кошту жыцця. Сацыяльныя ж ільготы атрымаюць толькі непрацуючыя і тыя, у каго сукупны даход ніжэй пражытачнага мінімуму. Большасць ільготных паслуг адмяняецца.

Што датычыць зарплаты, то яе рост у бюджэтнай сферы і на дзяржаўных прадпрыемствах абмяжоўваецца 75 працэнтамі ад тэмпаў інфляцыі. У іншых калектывах зарплата вызначаецца на аснове калектыўных дагавораў ці гадавых пагадненняў паміж урадам, наймальнікамі і прафсаюзамі. А такіх будзе станавіцца ўсё больш. Да канца 1995 года намечана прыватызаваць 70 працэнтаў дробных прадпрыемстваў рэспубліканскай і муніцыпальнай уласнасці. Сярэднія і буйныя — мяркуецца акцыяніраваць (з выкарыстаннем і чэкаў "Маёмасць"), а таксама прыватызаваць праз выкуп арэнднай маёмасці калектывамі і продаж аб"ектаў дзяржмаёмасці на аўкцыёнах і конкурсах.

Знімаюцца абмежаванні для замежных інвестараў. Адмяняецца патрабаванне аб абавязковай прыватызацыі 50 працэнтаў дзяржуласнасці за чэкі. Інвестыцыйным фондам дазваляецца набываць да 20 працэнтаў акцый любога акцыянернага таварыства з павелічэннем гэтай долі ў будучым.

Не забылі аўтары мемарандума і пра сельскую гаспадарку. На базе калгасаў і саўгасаў намячаецца стварыць акцыянерныя кампаніі. Увойдзе ў дзеянне палажэнне аб продажы зямлі айчынным і замежным інвестарам. У 1995 годзе мяркуецца акцыяніраваць і прыватызаваць прадпрыемствы па перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі.

Вось, уласна кажучы, асноўныя напрамкі эканамічнай палітыкі нашага ўрада, якія былі прадстаўлены міжнародным арганізацыям. Яны ж, як вядома, успрынялі беларускую праграму ўвогуле спрыяльна. Аднак ад выдачы крэдытаў пакуль што ўстрымаліся. У замежных інвестараў выклікае сумненне, ці зможам мы выканаць усё намечанае, праяўляецца скептыцызм адносна рэальнасці нашых планаў. Як заявіў на прэс-канферэнцыі віцэ-прэм"ер М.Мясніковіч, ад нас чакаюць "больш рашучага курса рэформ". Па-ранейшаму вельмі высокі ўзровень інфляцыі — у лістападзе яна склала 40,5 працэнта. На Захадзе складваецца ўражанне аб стрымліванні ў Беларусі рынычных метадаў і пераходзе да адміністрацыйна-каманднай эканомікі.

Міжнародны валютны фонд, Сусветны банк і краіны-крэдыторы далі нам час да студзеня, заначыў наш галоўны банкір С.Багданкевіч, каб "мы паказалі рашучасць праводзіць рэформы на практыцы".

Лёс крэдытаў для Беларусі будуць вырашаць 16 студзеня 1995 года міністры фінансаў Еўрапейскага саюза ў Бруселі. Калі мы зможам выклікаць у замежных інвестараў "давер да беларускай дзяржавы і кіраўніцтва Беларусі", то атрымаем 358 мільёнаў долараў ад Міжнароднага валютнага фонду, 120 — ад Сусветнага банка, 25 — ад ЗША, 30 — ад Італіі, па 10 — ад Бельгіі і Аўстрыі. Не выключана, што 60 мільёнаў долараў зможа выдзеліць Японія, пэўную суму — Швецыя.

А пакуль што стаім з працягнутай рукой. Чакаем-с.

Пётр СІДАРОВІЧ.

Фальклор і класіка

На працягу шасці гадоў працуе камерная зала пры Нясвіжскай дзіцячай музычнай школе. За гэты час тут выступіла шмат вядомых музыкантаў і спевакоў, лаўрэатаў розных конкурсаў.

Нядаўна ў камернай зале музычнай школы адбыўся канцэрт салісткі Віцебскай філармоніі Галіны Калінінай. Праграма лаўрэата міжнародных фальклорных фестываляў у Венгрыі, Канадзе і Польшчы была цікавая і разнастайная. У першым аддзяленні канцэрта спявачка выканала беларускія народныя, абрадавыя песні, прыпеўкі. Гледачы цёпла прымалі выступленне Г.Калінінай, ахвотна падпявалі. Спадабалася і другое аддзяленне, у якім прагучалі папулярныя рамансы, песні айчынных і замежных кампазітараў. Удзячныя гледачы, а гэта вучні музычнай школы і іх бацькі, навучэнцы педвучылішча, школьнікі горада, дружнымі апладысментамі адзначылі майстэрства артысткі.

Раіса ХВІР.

МИГАЮЩИЙ СТОРОЖ

То, что водород — взрывоопасный газ, знают даже школьники. Нежелательные утечки водорода вызывали озабоченность у персонала модулей №№1 и 6 комплекса ультрабольших интегральных схем (КУБИСа) завода «БИС» минского НПО «Интеграл». Заводские специалисты для обнаружения летучего газа смонтировали компактный прибор СТМ-10 российского производства. Возле каждого рабочего места, где по технологии используется газ, установлены датчики. При повышении предельно допустимой концентрации водорода в помещениях модулей мигают лампочки. Сразу объявляется аврал, газ устраняется из гермозоны. Для 250 работников завода условия труда стали гораздо безопаснее.

Вячеслав ИЩЕНКО.

■ Адрасы дабрачыннасці

ПАДРАНКІ

— Светка, да цябе тата прыехаў! — дзяўчынка з ружовымі банцікамі віхурай уляцела ў клас. Ішоў урок. Але вялікая навіна сарвала дзяцей з месц, і яны ўслед за Светкай клубком скаціліся па лесвіцы і абступілі здзіўленага такой нечаканай увагай мужчыну. Ён па справах заўшоў у школу-інтэрнат і доўга пасля не мог забыцца на гэты інцыдэнт. На недзіцячы сум у поглядах пятулькіх вочак-вугольчыкаў, глыбокую, як прорва, застылую цішыню...

Назад у клас яны ішлі моўчкі, баючыся глядзець адно аднаму ў вочы. Яшчэ адна надзея зрасла, прапала. Надоўга. Пакуль яно зноў да каго-небудзь з малечы па выпадковым пачутым слове раптам нешта не падасца, і тады зноў званка і светла разнясецца па калідорах: "Да цябе тата прыехаў!"

А прыязджаюць яны вельмі рэдка — таты і мамы гэтых дзетак-сірот, трапіўшых у Віцебскую спецыяльную школу-інтэрнат з дзіцячых дамоў. Між тым, пры афіцыйным статусе "сірата" большасць з іх не мае бацькоў. Гэта так званыя дзеці-адмаўнікі. Гэта, ад каго адмовіліся адразу пасля нараджэння, хто нечакана-непрошана з'явіўся на гэты свет. Іх не загортвалі ў маляўнічыя коўдрачкі-канверты, яны не ведалі смаку мацярынскага малака і цяпла ад пяшчотных рук. Яны прагна ўбіралі ў сябе крохі людской ласкі, рэдкай, скупой. Бо не так часта цешым мы ўвагай чужых дзяцей. Тыя ж — яшчэ і хворыя. Бо трапілі ў спецшколу з моўнымі дэфектамі. Апошнія — ад няправільнага развіцця моўных органаў. А гэта, як правіла, фізічныя дэфекты гвару. Не стаўлю задачу выклікаць у чытача слязу, паказытаць нервы. Але які ж горкі іх лёс... І якая няпростая задача ў тых, хто ў выніку сваіх прафесійных абавязкаў аказаўся побач з гэтымі падранкамі.

Дырэктар Мікалай Іванавіч Валчкоў. Ён і педагог, і выхавальнік, і загадчык гаспадаркі. Успамінае, што дзесяць год таму назад, як пачынаў тут працаваць, у спецшколе лячыліся і жылі крыху больш сотні дзетак. Сёння гэтая лічба падвоілася. Не ўсе тут бязбацькавічы, большасць — сямейныя. Тыя доўга не затрымліваюцца. Вопытныя лагапеды выпраўляюць дэфекты, і бацькі іх пераводзяць у агульнаадукацыйныя школы. Але на адно вызваленае месца прыходзяць двое. Такая сёння тэндэнцыя. Грамадства хварэе маральна і фізічна. Лёс жа кінутых дзяцей — толькі люстэрка для адлюстравання гэтай хваробы.

Тут мне ўпершыню давялося бачыць страшны дакумент. Акуратны жаночы почырк, спакойныя круглыя літары: "Даю распіску ў тым, што адмаўляюся ад свайго сына, якога нарадзіла ў студзені 1982 года, бо няма плошчы для пра-

насіла пад сэрцам, не думала пра ўмовы пражывання ці ўласна заквацью сабе для будучага жыцця. Каб без аборту, без магчымага калецтва. Хтосьці скажа, што гэта жорстка — судзіць разгубленую, забытую ў жыцці жанчыну. Вось і грамадства ашчадна ставіцца да яе, заканадаўча замацаваўшы права адмовы ад дзіцяці. Пакінуць немаўля на волю лёсу — гэта яе права? Гэта нешта больш страшнае і агіднае, чаму дагэтуль яшчэ няма назвы. Яно ад тых людзей, з якімі не дабралі.

— Мікалай Іванавіч, я вас сёння цэлы дзень не бачыў. — з мяккага дывана, пасцеленага на падлозе ў гасцёўні, дзе дзеці глядзяць тэлевізар, падхопліваецца хлопчык гадоў дзесяці.

— І ты мне, Руслан, на вочы не трапляўся, — дырэктар абдымае худзенькія плечы дзіцяці і яно прытульваецца да мужчынскіх грудзей, як заспакоенае, даверлівае кацянё. Так і ідуць у абдымку па калідоры. І нікога гэта не здзіўляе.

У кабінеце Марыі Анатольеўны Дзяруга, завуча, у тоненькіх папках захоўваюцца асабовыя справы дзяцей-сірот. Дзеці да іх доступу не маюць. Некаторыя моўчкі ўспрымаюць пакрыты тайнай факт свайго нараджэння, іншыя хочуць дакапацца да ісціны. Быў такі выпадак, калі завуч не ўстаяла перад просьбамі падлетка, праявіўшы зайздросны талент дэтэктыва, знайшла яго маці. Яны сустрэліся, блізкія і такія далёкія людзі. Сустрэліся, але агульнай мовы не знайшлі. Напэўна, чалавек можа дараваць усё, акрамя здрады.

Пад агульным словам "сіроты" маюцца на ўвазе і адмаўляты, і тыя, чые бацькі пазбаўлены сваіх правоў, недзеяздольныя або доўгі час адсутнічаюць. Карацей, усе, хто без віны пакрыўджаны лёсам. Самы цяжкі для іх час — канікулы. Напярэдадні іх дзеці з нецярплівымі і, таму ў адмовіліся ад

асенніх канікул, падоўжыўшы зімовыя. Мабыць, таму канікулы — самы адказны час у рабоце выхавальнікаў. Іх выхаванцы не павінны заставацца адны са сваімі горкімі думкамі, без цяпла ачага і бацькоўскай ласкі. Праграма адпачынку прадумваецца загадзя, ніводная дробязь не застаецца па-за ўвагай.

— І ўсё ж... — Марыя Анатольеўна горка ўздыхае, — нікім сцены не заменяць сям'ю.

Вось чаму яшчэ задоўга да канікул пішуць пісьмы афіцыйна існуючым бацькам з просьбай прыехаць забраць дзіця. Крыўдна тым, для каго бацькі страчаны. Яшчэ, напэўна, цяжэй тым, хто іх афіцыйна мае, але бачыць раз у год, а то і радзей. Колькі іх, горкіх гісторый дзіцячай адзіноты, хаваюць школьныя сцены.

— За мной ніхто, напэўна, не прыедзе, — горка ўздыхае пяцікласнік Вася. — У мяне, відаць, брацік з'явіўся.

Хлопчык помніць, што мінулым разам, калі яго забіралі дамоў, мама чакала дзіця. Ён супастаўляе гэты факт са з'яўленнем у хаце мужчыны. І робіць вывад аб уласнай непатрэбнасці.

Дзевяцікласнік Віця сур'ёзна захварэў. Дыягназ — эпілепсія. З такой хваробай ён не можа ўтрымлівацца ў закрытай дзіцячай установе. У Віці ёсць маці. На ўсе паведамленні аб хваробе сына і ўзнікшай у сувязі з ёю сітуацыі ніяк не рэагуе. Работнікам школы не застаецца нічога іншага, як самім на школьным аўтобусе везці Віцю дадому. Маці абурана, сын ёй не патрэбен. Калі б не мясцовы ўчастковы, хлопчыка б і ў хату не пусціла. Развітваючыся з ім, яны хавалі слёзы жалю, маці плакала са злосці, што не ўдалося так проста адхрысціцца ад уласнага сына.

Дзіму прывыклі бачыць работнікі размешчанага побач са школай аддзялення сувязі. Акуратна, раз у тыдзень, ён адпраўляе заказное пісьмо на жаночае імя. Аднойчы запытаў, што трэба напісаць на канверце, каб ён дайшоў да маці. Аказваецца, ні на адно пісьмо ён не атрымаў адказу. І вінаваціць ва ўсім пошту і верыць, пакуль яшчэ верыць у маці...

Паўлік, калі яго прывезлі ў школу, не мог есці, дакладней, не ўмеў. У яго ад доўгага галадання знік жвачны рэфлекс. Сядзеў за сталом скурай абцягнуты шкілецік. І тады дырэктар прапісаў яму асабістае меню: смятану. Акрэпшы на смятане Паўлік паціху прызвычаіўся да астатняй ежы.

Сюды прыходзяць дзеці не толькі з агульным недаразвіццём мовы, але і тыя, што наогул не размаўляюць. З імі працуюць вопытныя лагапеды. І, як вынік, не гаворачых дзяцей школа-інтэрнат не выпускае. Тут — утульныя спальні, з дэдэронавымі накідкамі на падушках і нават дыванамі на сценах. Набылі яшчэ ў застойны час. Тут — пакоі для адпачынку з каляровымі тэлевізарамі і мяккай мэбляй, сталовая, дзе ежу гатуюць па-хатняму смачную і калярыйную.

Калі Марыя Анатольеўна праходзіла атэстацыю, у яе запыталіся аб праблемах у арганізацыі навучальна-выхаваўчага працэсу. У адказ яна прамаўчала. І тады нехта з камісіі пажартаваў: а іх дырэктар заўсёды гаворыць: няма праблем... У гэтым — натура Мікалая Іванавіча Валчкова, які сам прывык і людзей прывучыў з праблемамі спраўляцца самастойна. І намнога спакайней працавалася б, калі б не гэтыя маленькія падранкі з недзіцячым болем у вачах. Для іх выбіваюцца пуцёўкі ў лагеры на час летняга адпачынку, для іх арганізуюцца замежныя паездкі. Гэтым летам пабывалі на аздараўленні ў Галандыі. Усё каштуе грошай, і немалых. Школа шукае спонсараў, неравнадушных людзей. І калі верыць, што ў будучым мы пажнём тое, што пасеялі ў мінулым, давайце спяшацца рабіць дабро. Бо не такое доўгае наша жыццё.

Марыя КУЗАЎКІНА.

■ В партиях и движениях

ХОТЯ И В ОППОЗИЦИИ, НО ПОДДЕРЖАТ

Состоялся V съезд Объединенной демократической партии Беларуси. В работе съезда приняли участие около 100 делегатов из всех областей республики и города Минска.

Съезд принял новую редакцию устава, дополнив разделы, регламентирующие деятельность фракций внутри партии, а также членов партии, избранных в парламент и органы местного самоуправления. Внесены некоторые изменения в программу партии.

В резолюции «О политическом положении и задачах партии» делегаты съезда констатировали, что глава государства действует методом проб и ошибок, пытается решить частные вопросы, консервируя основные элементы существующей системы. Это, по мнению участников съезда, усиливает в обществе роль чиновников, ведет к отдалению государственной власти от народа и создает благоприятные условия для коррупции. Хотя ОДПБ и остается в оппозиции к «существующему режиму», говорится в резолюции, в то же время партия готова поддержать позитивные реформаторские действия правительства. Важнейшим направлением деятельности на ближайшие месяцы партия считает участие в выборах в Верховный Совет, в ходе которых она будет стремиться к созданию в парламенте влиятельной фракции.

Вопрос о вступлении в предвыборный блок демократических сил съезд поручил решить Центральному Совету по согласованию с региональными партийными организациями.

Михаил ПЛИСКО, заместитель председателя ОДПБ.

АДКЛІКНУЛІСЯ НА ЗАПРАШЭННЕ

Каля 25 тысяч беларусаў жыве ў Эстоніі. Яны былі згуртаваны ў суполках, створаных у розных гарадах краіны. І вось вырашылі аб'яднацца.

Вечар, прысвечаны гэтай падзеі, адбыўся ў талінскім Палацы афіцэраў. На яго прыбылі прадстаўнікі беларускай грамадскасці з розных рэгіёнаў Эстоніі, госці. Была запрошана і дэлегацыя Беларусі, якую ўзначальвала старшыня Рады згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына» Г.І.Сурмач. У склад дэлегацыі ўваходзілі спевакі і аркестр фальклорнага ансамбля «Крупіцкія музыкі» з калгаса «Новы быт» Мінскага раёна.

— Мы прынялі ўдзел у вялікім канцэрце, дзе акрамя нас выступілі самадзейныя артысты з Эстоніі, Расіі, Украіны, — расказвае мастацкі кіраўнік «Крупіцкіх музыкаў» У.М.Гром. — Звыш гадзіны не пакідалі мы сцэну. Амаль кожны нумар даводзіцца паўтараць на «біс».

Беларускую дэлегацыю цёпла прымалі нашы суайчыннікі на эстонскай зямлі, за што Г.І.Сурмач выказала глыбокую ўдзячнасць.

Павел ЖУРБА.

Іларыён Ігнацэнка, акадэмік:

"ЭКСПРОМТЫ Ў ПАЛІТЫЦЫ, ЯК І Ў НАВУЦЫ, ПРЫНОСЯЦЬ ШКОДУ"

Імя Іларыёна Мяфодзьевіча Ігнаценкі добра вядома тым, хто цікавіцца гісторыяй роднага краю. Ён — аўтар 6 манаграфій, многіх іншых навуковых прац. Буйнейшаму знаўцу гістарычных падзей на Беларусі 28 снежня спаўняецца 75 гадоў. Адсюль і першае пытанне.

— Як успрыняла Кастрычніцкую рэвалюцыю беларуская інтэлігенцыя?

— Пад уплывам гэтай рэвалюцыі беларускі нацыянальны рух падзяліўся на дзве часткі: прыхільнікаў і праціўнікаў бальшавіцкага перавароту. Апошнія за класава-інтэрнацыянальным зместам рэвалюцыі не ўбачылі зместу нацыянальнага. Цэнтральная Рада беларускіх арганізацый, якая замяніла распушчаны Беларускі нацыянальны камітэт, яшчэ раз зрабіла спробу з'яднання нацыянальнага руху, паклаўшы, у адпаведнасці з прынятым на сваёй першай сесіі Статутам, у аснову дзейнасці два магістральныя кірункі: палітычны, які прадугледжваў поўны дэмакратызм, і сацыяльны, што заключаўся ў перадачы працоўнаму сялянству ўсёй зямлі без выкупу, а таксама абарону інтарэсаў рабочых.

Члены Рады былі дэлегаваны ўсімі беларускімі арганізацыямі і вайсковымі часцямі, якія стаялі на пазіцыі аўтаноміі Беларусі ў складзе Расіі, беларускамоўнасці і развіцця нацыянальнай культуры. На першай сесіі Рада акцэнтавала ўвагу на неабходнасці стварэння беларускага войска і звярнулася да беларусаў, якія служылі ў расійскай арміі, аддзяліцца ў асобныя фарміраванні і падпарадкавацца Радзе.

Між тым супярэчнасці ўнутры нацыянальнага руху працягвалі нарастаць і прывялі да адыходу некаторых арганізацый ад актыўнай дзейнасці ў ім...

— І ўсё ж пастунова ідэя падтрымкі рэвалюцыі знаходзіла новых і новых прыхільнікаў.

— Так, ды не зусім. Каб не збядніць гістарычную карціну, прыгадаем, чым была тэрыторыя Беларусі ў той час.

Непісьменная маса простых, не маючых уяўлення пра палітыку людзей. Пераважная большасць — сяляне. Пад уплывам галоўным чынам царквы народ успрымаў як непахіснасць, як закон жыцця — самадзяржаўе, рэлігійнасць, паслушэнства, не спачуваў "бунтаўшчыкам".

Трэба памятаць, што "хаджэнне ў народ" таксама не прынесла адчувальных вынікаў. Ажыццяўленне ж народнікамі і іх паслядоўнікамі — эсэрамі ідэй тэрарызму наогул было чужое працоўнаму чалавеку.

— Новыя звесткі пра цяжкі працэс нараджэння Беларускай рэспублікі можна ўжо знайсці ў гістарыяграфічных выданнях. Рыхтуецца да выпуску і ваша кніга "Рэвалюцыя, якая адбылася" з новым поглядам на праблему. Таму хацелася б некатарага падагульнення сказанага.

— Гэта сапраўды былі нялёгкія "роды". Ад першапачатковай рэспублікі ў межах Віцебскай, Магілёўскай, Смаленскай губерняў і некалькіх паветаў Мінскай, бо заходнія землі былі акупіраваныя спачатку войскамі кайзера, потым белапольскімі, праз Літоўска-Беларускую рэспубліку і, нарэшце, да таго ўсечанага нацыянальна-тэрытарыяльнага ўтварэння, якое было да 1939 года.

— Сённяшні працэс пераходу да рыначнай эканомікі ці не нагадвае ў нечым нэпаўскі?

— Характарызуючы нэп як часовы адыход у эканоміцы на пазіцыі капіталізму, як надзейны спосаб аднаўлення разбуранай краіны і перадумову будаўніцтва сацыялізму, Ленін у апошніх сваіх працах, большасць якіх былі схаваны ад людскіх вачэй аж да хрушчоўскай "адлігі", адкрыта выказаўся, што нэп — "гэта сур'ёзна і надоўга".

— Чаму Леніну ўдалося тое, што не ўдаецца нашым палітыкам, чаму тады ўдалося выцягнуць народную гаспадарку з разрухі на берагі працвітання, а мы ўжо дзесяць гадоў безвынікова таўчом ваду ў ступе і скочваемся ў бездань галечы?

— Ленін — фігура складаная, чалавек уладны, жорсткі. Не без памылак, ён зрабіў іх нямала. Аднак меў смеласць і прызнаваць іх, не баючыся. Пэўна, ніхто не адмовіць яму ў вялікіх інтэлектуальных здольнасцях, у майстэрстве палітычнага манеўра. У дзелавітасці, нарэшце. Моцнымі, мудрымі былі і яго паплечнікі. Годных рысаў ленінскага характару, на жаль, мы не бачым у нашых лідэраў, якія зацыкліліся на нейкіх палітычных штампах — ні нагой убок. Хіба няма ў нашай краіне здатных, таленавітых кіраўнікоў? Хто іх уключыць у стваральны працэс?

— Іларыён Мяфодзьевіч, што вы найперш зрабілі, калі б вам прапанавалі стаць прэзідэнтам краіны?

— Перш за ўсё падзякаваў бы, а потым... адмовіўся. Бо, прымаючы гэты найвышэйшы дзяржаўны ранг, трэба быць адмыслова падрыхтаваным, ясна ўяўляць кожны крок кожнага дня свайго прэзідэнцтва. Палітыка, як і навука, — справа, якая не церпіць экспромту, а патрабуе штодзённай, штогадзіннай працы інтэлекту і душы. Бясспрэчна, могуць быць азарэнні, але яны прыходзяць якраз на аснове цяжкай працы розуму. У іншых выпадках экспромт навукоўца ці палітыка прыносіць шкоду.

— Калі азірнуцца на ваш жыццёвы шлях, нельга не заўважыць вялікага вопыту работы: загадчык кафедры і факультэта вышэйшых навучальных устаноў, дырэктар у інстытутах гісторыі — акадэмічным і цэкоўскім (двойчы), сакратар парткома БДУ, сакратар сталічнага гаркома партыі. Сюды можна дадаць яшчэ і кіраўніцтва групай спецыялістаў у Венгрыі.

— Усё гэта так. Але ж кіраванне дзяржавай на многа парадкаў вышэй. Акрамя таго, сённяшні кіраўнік знаходзіцца ў зусім іншай сістэме каардынат. Змянілася краіна, змянілася грамадства, мяняецца менталітэт чалавека і г.д.

— Як вы, юрыст, трапілі ў гісторыкі?

— Скончыў педінстытут па гэтай спецыяльнасці, абараніў кандыдацкую, пазней — доктарскую.

— Тады адкажыце на больш складанае пытанне: наколькі глыбокі раскол паміж гісторыкамі з прычыны розных поглядаў на гісторыю Беларусі, які пазначыўся ў апошні час?

— Я не назваў бы гэта расколам. Без плюралізму думак, без навуковых спрэчак любая галіна ведаў асуджана на застой. У спрэчках жа нараджаецца ісціна. Хіба вам такое не вядома?

— Ваша кніга "Рэвалюцыя, якая адбылася" змяшчае новыя погляды, канцэпцыі?

— Кніга напісана з зусім іншага пункту гледжання на рэвалюцыйны працэс у Расіі XX стагоддзя. Дагэтуль існавала канцэпцыя трох рускіх рэвалюцый. Я прыйшоў да высновы, што рэвалюцыя ў Расіі была адна — дэмакратычная. Адбывалася яна ў тры этапы, на кожным з якіх спрабавала вырашыць свае задачы. Тое ж, што мы лічылі асобнымі рэвалюцыямі, — гэта яе ўздымы.

Выданне хутка ўбачыць свет, зможаце азнаёміцца з ім больш падрабязна.

Гутарку запісаў Раальд ЛЕВІН.

Служба -- "02"

ВЫБОР: ОТВЕРНУТЬСЯ ИЛИ СНЯТЬ ТРУБКУ

Нет ничего отвратительнее и страшнее силы привычки, заставляющей принимать насилие как должное. Привыкая к его мутному потоку на экране, люди и в жизни уже не воспринимают насилие над другим человеком как свою личную трагедию. Скупые сводки, констатирующие факты нелепых убийств, насилия, надругательств над человеком, подспудно приучают с годами и нас, работников милиции, к мысли: так должно быть, это наша жизнь. Но почему?!

В пьяном угаре муж избивает жену, и она, умирая от побоев, тоже не понимает: почему?! Жена в пылу семейного скандала задушила мужа подушкой, а потом долго стояла с опущенными руками, не понимая, что произошло?..

Из-за пьянства, семейных ссор и неурядиц в Логойском районе за 11 месяцев совершено семь убийств, шести гражданам причинены тяжкие телесные повреждения. Зарегистрировано 593 преступления, из них по линии уголовного розыска — 493. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года эти цифры были соответственно 521 и 423. Раскрыто по линии уголовного розыска 294, а всего — 361 преступление. Тревожит и статистика детской преступности.

В массовых попойках на свадьбах, проводах в армию молодежь, не достигшая 21 года, участвует наравне со взрослыми, а ведь каждый знает, чем это может закончиться. Составлено 76 протоколов на несовершеннолетних за употребление спиртного и появление в нетрезвом виде в общественных местах, 42 — на граждан за доведение несовершеннолетних до состояния опьянения, 13 — на родителей за появление в общественных местах в пьяном виде подростков, не достигших 16 лет.

Для тех, кто наливает своим детям спиртное, хочу напомнить: в этом году возле Плещениц несовершеннолетний топором зарубил своего же несовершеннолетнего друга...

Всего в нынешнем году было привлечено к ответственности за пьянство 2.761 человек, в том числе 477 — за распитие спиртных напитков на производстве и пребывание в нетрезвом состоянии на работе. Выявлено 146 очагов самогоноварения. Борьба с пьянством в последнее время лежит только на плечах милиции. Добровольных народных дружин нет, не работают и советы профилактики.

Сотрудники милиции направили в трудовые коллективы более 1.600 сообщений о задержании их работников в пьяном виде, однако, как правило, руководители с ответом не торопятся. А некоторые открыто заявляют: на работе он меня устраивает, а остальное — не мои проблемы.

Но представить, что иногда происходит в семье "перебравшего", мы поможем фактами из сводки.

Так, в начале сентября прокуратурой Логойского района возбуждено уголовное дело в связи с убийством жителя деревни Логоза В.Щуревича. В совершении этого преступления подозревается его бывшая жена, которая на допросе пояснила, что бывший муж в нетрезвом состоянии приставал к ней, угрожал убить. Во время драки она набросила ему на голову подушку и задушила.

Несколькими днями позже в деревне Гостиловичи П.Рацинский жестоко избил свою жену на глазах у несовершеннолетних детей. От многочисленных травм и переломов женщина скончалась.

Каждый раз, анализируя причины и обстоятельства тяжких преступлений в сфере быта, приходишь к выводу, что отдельные из них можно было бы предотвратить, если своевременно и правильно организовать профилактическую работу. Безусловно, не снимая вины за случившееся с сотрудников милиции, в первую очередь участковых инспекторов, которые должны хорошо знать неблагополучные семьи и вовремя принимать соответствующие меры. Мне хотелось бы подчеркнуть, что без своевременной информации с мест, без элементарного внимания соседей, родственников, сослуживцев к неблагополучным семьям порядка там не обеспечить.

Наверное, каждый оказывается однажды перед выбором, видя из окна своего дома спорящих, дерущихся между собой людей: отвернуться или снять трубку телефона и набрать "02"? А пока вы решали, как поступить, могло произойти непоправимое. Так почему же вы медлили? Почему у людей исчезло желание общими усилиями усмирять хулиганов, силой общественного воздействия решать на месте мелкие конфликты?..

Естественно, я не призываю рядовых граждан бросаться на вооруженных хулиганов и бандитов, хотя и такие примеры мужества и самоотверженности у нас есть, но предотвратить мелкое правонарушение, из которого порой вырастает тяжкое преступление, — наша общая задача.

П.ДРАНКЕВИЧ, заместитель начальника Логойского РОВД.

■ Проблемы призыва

...ОТСЛУЖУ КАК НАДО И ВЕРНУСЬ

Служба в рядах Вооруженных Сил есть священный долг и почетная обязанность каждого гражданина. Это строки из Конституции СССР. Нет той страны, нет ее Основного Закона. Вместе с тем в Законе Республики Беларусь о всеобщей воинской обязанности и военной службе подобные строки сохранились. И если пришел юноше положенный срок, если вышел приказ, то надо собираться молодому человеку на военную службу.

Только не за тридевять земель, а в какой-либо гарнизон родной республики пойдет он выполнять свой долг. И служить уже надо не два-три года, как прежде, а всего полтора. В горячие точки, к южным соседям добровольно не отправят. Словом, действительная служба стала легче и «священный долг» надо отдавать родной Отчизне, ее народу. Казалось бы, никаких проблем: «отслужу как надо и вернусь», ан нет. Проблем с призывом с каждым годом в Беларуси, в том числе и в Солигорске, становится все больше. Одна из них — нежелание молодежи служить.

Значительное количество юношей, уклоняющихся от службы, было и во время весеннего призыва, предостаточно таковых и в осенний. От службы теперь уклоняется 75 молодых людей по городу и 7 человек по району.

План осеннего призыва по городу и району составляет 270 человек. Уже отправлено в областной военкомат 50. До 20 января должны быть отправлены все оставшиеся. Как же осуществляется призыв? Трудно. Начальник второго отделения военкомата майор А.В.Попков и его заместитель майор А.И.Савенок рассказывают, что это важное дело почему-то местные руководители предприятий, организаций считают обязанностью военного комиссариата и никакой помощи ему практически не оказывают. Вместе с тем Законом о всеобщей воинской обязанности предусмотрено, что призывом должны заниматься не только военкоматы, но и те же руководители предприятий, хозяйств, жилищно-коммунальные организации по месту жительства призывников. Это прежде всего оповещение юношей о сроках призыва и явки на призывной пункт, доставки будущих воинов к его месту и т.д.

— К сожалению, — говорит майор А.И.Савенок, — настоящую поддержку здесь мы находим только со стороны руководства профтехучилища №72 — директора В.П.Маштанова и преподавателя А.Н.Дудкина. Они берут на себя и разъяснительную работу и оповещение призывников. Остальные же руководители в своем большинстве вопросы призыва игнорируют.

А если юноши уклоняются от призыва? Чтобы заставить их прибыть на призывной пункт, офицеры военкомата вместе с сотрудниками милиции в минувшем году организовали специальную мобильную группу и буквально забирали призывников из квартир. Метод принудительный, не самый лучший, но благодаря ему было отправлено в войска 30 человек. Нынче от него отказались. У милиции, в связи с ростом преступности, своих забот хватает, да и с бензином проблема.

Среди «бегунков» от призыва есть и те, кто уклоняется неоднократно. Майор А.И.Попков назвал фамилии слесаря Второго рудоуправления Виктора Якеля, электрослесаря Четвертого рудоуправления Андрея Лобана, ранее судимого, шофера Юрия Сурмы и других. Ю.Сурме 23 года. Его одногодки уже давно отслужили, а ему придется «отдать свой срок» значительно позже. Ведь служить не со своим годом особенно трудно.

Этого не могут или не хотят понять уклонявшиеся от службы юноши, их родственники. Немаловажно и то, что уклонению, отмечают офицеры военкомата, способствуют родители призывников, правдами и неправдами укрывая детей от призыва. Такая «доброта» оборачивается уголовной ответственностью. Только в этом году военкоматом направлено в межрайонную прокуратуру несколько представлений о привлечении к уголовной ответственности тех, кто злостно уклоняется от призыва.

Проблема, по-видимому, скоро решена не будет, так как слабо работает механизм юридической ответственности за нарушение Закона о воинской обязанности в Беларуси. Те же представления о наказании призывников местная прокуратура переслала назад, в военкомат. Представьте себе позицию того, кто согласно Закону требует наказания уклонявшихся от призыва юношей, а поддержки у правоохранительного органа не находит.

Недавно в газетах была опубликована информация о том, что отныне все материальные расходы на поимку дезертиров и прочих служивых, самовольно оставивших часть, будут погашаться за счет самих нарушителей Закона. Об этом сообщили военный прокурор и председатель военного трибунала. Стало быть, считают в военкомате, работы его сотрудникам прибавится. И в этом деле без помощи общественности, местных органов власти, прокуратуры не обойтись. Важно, чтобы военкомат и здесь не остался один на один с этой новой для него задачей, нашел поддержку заинтересованных организаций.

Нельзя не сказать и о здоровье призывников. В ходе весеннего призыва военкоматом отправлено на службу в войска 173 человека, а оформлены в запас по состоянию здоровья 207. Высок процент «списанных» по состоянию здоровья и в ходе теперешнего военного призыва. Среди «белобилетчиков» немало страдающих желудочными, психическими и другими заболеваниями. Словом, здоровье молодого пополнения плохое и это проблема всего общества.

...В военкомат в эти дни чередой идут призывники. Один несет необходимую справку, другой — документ об образовании, третий просит направление в больницу... Когда же мы серьезно задумаемся над тем, кто же будет защищать нашу республику?

А.ПАНАСЕНКО, офицер запаса.

БЯЖЫМ РАЗАМ, БЯЖЫМ УСЕ

Калядам і Новаму году прысвячаецца

«Мэта-42" — такая назва аднаго з самых папулярных у Мінску, ды і ва ўсёй рэспубліцы, Клуба аматараў бегу. Чаму »Мэта-42"? Гэта невыпадкова. Усе, каго аб'ядноўвае клуб, мараць аб пераадоленні марафонскай дыстанцыі, а гэта крыху больш за 42 кіламетры. Мараць — гэта не тое слова. Большасць энтузіястаў — членаў з гэтага клуба пакарылі запаветны рубеж, маюць на сваім рахунку па некалькі марафонаў, а то і дзесяткі. Прэзідэнт клуба Аляксандр Кізіл звыш пяцідзесяці разоў выходзіў на старт марафонскай дыстанцыі і паспяхова яе перадольваў.

— Важна паверыць у свае сілы, — гаворыць ён. — Калі дойдзеш да фінішу, будзеш чакаць выпадку, каб яшчэ і яшчэ раз выйсці на старт.

Клуб «Мэта-42" пры падтрымцы гарспарткамітэта, вытворча-камерцыйнага канцэрна »Святагор" і акцыянернага таварыства «ЛАМіК» стаў арганізатарам лёгкаатлетычнага прабегу, прысвечанага Калядам і надыходзячаму Новаму году. Адклікнулася рэкордная колькасць удзельнікаў — каля пяцісот чалавек, ад юных да паважаных пенсіянераў.

Расце папулярнасць бегу ў сталіцы і абласцях Беларусі. У Мінску акрамя «Мэты-42" аб'ядноўваюць энтузіястаў здаровага ўкладу жыцця клубы »Няміга", «Аматар», «Гарызонт», на кожных спаборніцтвах можна сустрэць аматараў аздараўленчага бегу з маладзечанскага клуба «Маладосць», салігорскага «Калабка», жодзінскага «Лідэра», капыльскага «Кентаўра» і іншых.

Як і напярэдадні 1994 года, старт прабегу быў дадзены ля спартыўнага комплексу «Дынама», што побач з Камсамольскім возерам. Праводзіў удзельнікаў добрым словам Дзед Мароз, ён жа Аляксандр Кізіл. Дарэчы, на фінішы кожны, хто закончыў дыстанцыю, атрымліваў ад яго «салодкі падарунак», аб чым пaклапаціліся спонсары.

Марознае надвор'е, а ў многіх месцах — галалёд не спрыялі высокім вынікам. Але не гэта галоўнае. Не будзем называць мінуты, секунды. Скажам толькі адно: прабег удаўся, была барацьба на дыстанцыі, усе засталіся задаволены.

Сярод мужчын «дваццатку» хутчэй за ўсіх прабег інструктар Капыльскага фізкультурна-спартыўнага комплексу Рыгор Нікалаеня. Ён пераможца ці прызёр многіх прабегаў, чэмпіён кросу на прыз нашай газеты.

— Бегаю з задавальненнем. Калі я на дыстанцыі, адчуваю прыліў энергіі, сіл, з'яўляецца імкненне да перамогі.

Дваццаць кіламетраў прабеглі і многія жанчыны, лідэрам сярод якіх была вядомая ў Беларусі бягуння, майстар спорту Наталля Галушка з Бабруйска. Мінчанка, майстар спорту міжнароднага класа Алена Цухло на гэты раз фінішавала трэцяй, а ў сваёй узроставай групе заняла першае месца. Дарэчы, у сваіх узроставых групах пераможцамі і прызёрамі сталі многія ветэраны. Гэта Віктар Платонаў, Аляксандр Агрызкін, Аляксей Князеў, Вячаслаў Ішчанка, Павел Сірэнка і іншыя.

Каля ста вучняў Ратамскай спецшколы-інтэрната Мінскага раёна прывёз на прабег выкладчык фізкультуры Сяргей Копцеў. І дзеці не падвялі свайго настаўніка. Яны ў асноўным выступалі на дыстанцыі 2 кіламетры, але група больш трэніраваных была заяўлена на «пяцёрку». І тут абсалютна лепшы вынік паказала дзевяцікласніца Кацярына Казак.

— Дзяўчына настойліва рыхтуецца да летніх Алімпійскіх гульняў сярод дзяцей-інвалідаў, якія ў пачатку ліпеня пройдуць у Амерыцы, — расказвае Сяргей Копцеў. — Толькі ў апошні час яна перамагала на прабегах у Барысаве, Гомелі, і вось новы поспех.

Пасля прабегу ўручаліся прызы, разыгрывалася латарэя.

Павел ЖУРБА.

*НА ЗДЫМКАХ: старт прабегу; Кацярына **Казак** і яе трэнер Сяргей **Копцеў**; "салодкі падарунак" на фінішы Дзед Мароз (**А.Кізіл**) уручае шафёру аўтабазы "Мінсксанаўтатранс"Андрэю **Пагуляйку**.*

Фота Анатоля БАСАВА.

■ Жартаўлівы гараскоп

КІНУ ЦЫГАРЭТУ. І ПАЧНУ ІЗНОЎ.

***Казярог** — вялікі аматар скручваць казіную ножку. Кідае курыць, калі тая канчаецца. Пасля чаго бярэцца за наступную.*

***Вадалей** — гатовы курыць нават падмочаныя цыгарэты. Выключэнне — выпадковае купанне ў палонцы або падзенне за борт парахода.*

***Рыбы** — кідаюць курыць, калі адчуваюць, што канчаткова засмаліліся. Аб чым, дарэчы, можа сведчыць і рэнтгенаўскі здымак.*

***Авен** — кідае курыць раз і назаўсёды, засынаючы з цыгарэтай у ложку.*

***Цялец** — смаліць з асалодай, зусім не думаючы пра тое, каб кінуць гэтую шкодную звычку.*

***Блізняты** — надзвычай лёгка кідаюць курыць, прымаючы блізка да сэрца парады ўрачоў.*

***Рак** — ігнаруе размовы аб магчымасці раку ад курэння, але на ўсялякі выпадак карыстаецца муштуком або фільтрам.*

***Леў** — заўсёды вылучаецца сілай волі: скажа, што кіне курыць, — і абавязкова кіне, пасля чаго пачынае ізноў.*

***Дзева** — аддае перавагу дамскім цыгарэтам. Пускае дым кольцамі, употай разлічваючы, што адно з іх абавязкова стане заручальным.*

***Шалі** — звычайна не кураць. У кампаніі задавольваюцца роляй пасіўнага курца.*

***Скарпіён** — бажыцца, што кіне курыць. З вечара кідае пачак цыгарэт у сметнік, каб знайсці яго там раніцай.*

***Стралец** — можа кінуць курыць самастойна. Аднак яшчэ доўга "страляе" курыва ў сваякоў і сяброў. Пакуль тым не надакучыць.*

Астролаг — Вячаслаў ГІЛЕВІЧ.

■ Скатерть-самобранка

Хорошим сладким блюдом во время поста можно считать кисели, почти вышедшие из употребления. А ведь кисель — блюдо очень полезное. Не надо только заваривать его слишком густо крахмалом, чтобы не нарушалась работа кишечника. Жаль совсем отказываться от этого старинного лакомства, столь милого и взрослым, и особенно малым ребятам.

Предлагаем рецепты киселя.

Кисель из яблок и облепихи

150 г яблок, 1 столовая ложка ягод облепихи, 2 столовые ложки сахара, 1 столовая ложка крахмала, 5 стаканов воды.

Яблоки очистить от семенной коробки, протереть. Ягоды облепихи смешать с 1 столовой ложкой сахара, растереть. Добавить 1 стакан воды, перемешать, отделить сок. Выжимки и семенную коробку яблок залить кипящей водой, варить 5—6 минут, процедить, положить сахар, яблочное пюре, довести до кипения. Крахмал развести соком облепихи, влить в кипящую яблочную смесь, снова довести до кипения.

Кисель из варенья

Можно, конечно, использовать и засахаренное, и тогда вы будете добавлять меньше сахара. Но вообще-то рекомендуется взять для киселя варенья хорошего, клубничного, малинового или вишневого без косточек, 2 столовые ложки сахара, 1 стакан варенья, 2 столовые ложки муки картофельной, 4 стакана воды.

Варенье залить кипящей водой, варить при медленном кипении 5—10 минут, снять с плиты, процедить, добавить сахара, довести до кипения. При постоянном помешивании ввести картофельную муку, разведенную в холодной воде, вскипятить, разлить по стаканам, охладить.

А вот рецепт киселя из поваренной книги, изданной в начале века.

Кисель лимонный холодный

Вскипятить 4 стакана воды с 200 г сахара, положить цедру с 1 лимона и сок из 1,5 лимона, дать еще раз вскипеть, процедить, поставить на огонь и влить тонкой струйкой, постоянно мешая, полстакана картофельной муки, разболтанной со стаканом воды. Когда появятся пузыри и загустеет, снять с плиты, вылить в компотницу, остудить. Тем, кто не постится, можно подать со сливками или молоком.

Крымінал

ПРЫКРЫВАЛІСЯ МАСКАМІ

Апошнім часам па Барысаве пракацілася цэлая хваля разбойных нападаў на кватэры гараджан. У многіх выпадках злачынствы ўчыняліся рабаўнікамі ў чорных масках. Работнікамі гарадскога аддзела міліцыі былі прыняты адпаведныя меры па выяўленню і затрыманню рабаўнікоў. У выніку праведзеных мерапрыемстваў затрыманы дзве злачынныя групы.

На вуліцы Гагарына ў работнікаў міліцыі выклікала падазрэнне аўтамашына ВАЗ-2108, у якой знаходзілася пяць чалавек. Пры аглядзе аўтамашыны там былі знойдзены 6 чорных масак, зробленых з вязаных шапачак, рукавоў і нават з панчох, а таксама газавы пісталет. Пры дасканалай праверцы затрыманых работнікі крымінальнага вышуку высветлілі, што ўсе пяцёра з"яўляюцца ўдзельнікамі злачынных груп, якія ўчынялі разбойныя напады і кватэрныя крадзяжы ў старой частцы горада. А літаральна праз некалькі дзён была затрымана яшчэ адна разбойная група злачынцаў, якія "арудавалі" ў новай частцы горада. Устаноўлены шэраг асоб, якія маюць дачыненне да разбойных нападаў. Большасць затрыманых і падазроных — раней судзімыя.

Мікалай ЧАПЕЙ.

Хатні экран

27 снежня, аўторак

Беларускае тэлебачанне

16.15. Як аднавіць прамысловасць.
17.00. Навіны.
17.10. Альтэрнатыўная медыцына ў рэспубліцы.
17.40. "Майстэрня".
18.10. Навіны (Віцебск).
18.30. "Паўгадзіны з "Мінск-балет".
19.00. Георгій Колас: "Я любіў Беларусь".
19.15. Эканамікст.
19.25. Філасофскія дыялогі.
19.55. Пяць хвілін на жарты.
20.00. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыял.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Анталогія гумару.
22.15. "Сталіца".
22.50. НІКа.
23.05. Пад купалам Сусвету.
23.15. Фестываль заходнепалескай эстраднай песні.
0.10. Аўта-парк.
0.30. Дайджэст.

Канал "Астанкіна"

15.50, 17.50, 22.45. Навіны.
16.00. Джэм.
16.40. "Элен і рабяты". Тэлесерыял.
16.50. Свет сёння.
17.00. Рускі мір.
17.30. Загадка СБ.
17.40, 20.30. Надвор'е.
17.45. "Хто ёсць хто. XX стагоддзе". П.Врангель.
18.00. Гадзіна пік.
18.30. "Дзікая Роза". Тэлесерыял.
18.55. "Мы".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Час.
20.40. З першых рук.
20.50. "Лёс чалавека". Маст.фільм.
22.55. Залаты шлягер.
23.40. МіраДж — узнясенне прарока Мухамеда.
24.00. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
16.00. Свята кожны дзень.
16.10. Новая лінія.
16.50. Не быць дзіназаўрам.
17.05. "Да бар'ера". Тэледуэль.
17.35. Эдуард Шэварднадзе. Тры жыцці аднаго грузіна.
18.05. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. Алег Басілашвілі.
21.10. Музыка на дэсерт.
21.25. Гумарыстычная праграма.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Тэатр "Плюс".
23.45. Зоркі гавораць.
23.50. "Грошы" (Германія).

28 снежня, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Эканамікст.
8.20. Дайджэст.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Фільм канцэрт.
9.00. ТБ — школе. "Музычны вобраз".
9.30. "Маё каханне, мой смутак".
10.00. Аэробіка.
13.40. Відзьма-нявідзьма.
14.40. "Белы слон" (Індыя).
16.00. Вывучаем сваю гісторыю. "Максім Гарэцкі. Прысады жыцця".
16.30. Да 50-годдзя Перамогі. Расказвае Ф.І.Кузняцоў.
17.00. Навіны.
17.10. Знаёмства з народнай мастачкай Зояй Грыгаровіч.
17.30. Парады агароднікам.
18.10. Навіны (Гомель).
18.25. Пяць хвілін на жарты.
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.10. "Крок". "Пяць зорак".
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Студыя "Палітыка". Кулуары.
21.55. Анталогія гумару.
22.30. "Новы год у Оперы".
22.50. Падарункі на добры настрой.
23.05. Пад купалам Сусвету.
23.20. НІКа.
23.35. "Етвызь-94". Ч.2-я.
0.30. Дайджэст.

Канал "Астанкіна"

5.30. Раніца.
7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 22.50. Навіны.
8.00. "Топа Джыджыа".
8.25. "Дзікая Роза".
9.00. Клуб падарожнікаў.
14.00. Прадпрымальнік.
15.00. Паглядзі, паслухай.
16.00. Цін-тонік.
16.20. "Элен і рабяты".
16.50. Свет сёння.
17.00. Кампанія "Мір".
17.40, 20.30. Надвор'е.
17.45. "Хто ёсць хто. XX стагоддзе". Э.Каруза.
18.00. Гадзіна пік.
18.30. "Дзікая Роза". Тэлесерыял.
18.55. "Сельская гадзіна" з Ю.Чарнічэнкам.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Час.
20.40. Маналог.
20.50. "Цыган з легенды". М. Слічэнка.
21.45. "Першае каханне" (Італія).
24.00. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

6.30. Формула-730.
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. "Пячора "Залатой ружы".
9.20. Ранішні канцэрт.
9.30. Здарова жывеш.
9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. Дзелавая Расія.
13.45. "Тайна цёмных джунгляў".
15.05. Рэпартажы з месц.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Далёкі Усход.
16.55. Экспавідэа.
17.10. Чалавек справы.
17.40. Ніхто не забыты.
17.45. Непапулярная тэма.
18.05. Фільм-прэм'ер.
18.20. Залатая шпора.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.35. Лідэр-прагноз.
21.05. Газетныя гісторыі.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. "Ліманадны Джо". Маст.фільм.
0.30. Зоркі гавораць .

8-й канал

27 декабря, вторник

18.00 Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли Фога".
18.30 Секреты природы.
18.45 Студия "ИНТЭКС": "Новости".
19.00 Реклама.
19.05 Телесериал "Морена Клара".
19.55 Немецкая волна.
20.25 БАНТ: "Репортаж".
20.35 Реклама.
20.40 Телесериал "Шансы".
21.30 Студия "БМ".
21.45 Реклама.
21.50 Классика кинематографа. Художественный фильм режиссера Де Сантиса "Утраченные грёзы".

28 декабря, среда

18.00 Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли Фога".
18.25 СОЛТЭК: "Новости".
18.35 Немецкая волна.
19.05 Реклама.
19.10 Телесериал "Морена Клара".
20.00 Агентство "Пармикс": "Городские часы", "Новости".
20.15 Перекресток.
20.25 Реклама.
20.30 Телесериал "Шансы".
21.20 Студия "БМ": "Пророк".
21.35 Реклама.
21.40 "Забытое кино?.." Художественный фильм "Свадьба".
23.25 Реклама.

Наступны нумар газеты выйдзе ў суботу, 31 снежня.

Наш адрас:
220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага,10-А,паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ:
прыёмнай рэдакцыі —68-29-76,
намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81,
адказнага сакратара —68-26-48,
сакратарыята —68-26-48,
аддзелаў: Саветаў —68-26-38,
адукацыі і культуры —68-25-76,
сацыяльна—эканамічнага —68-25-43,
грамадска-палітычнага —68-25-42,
інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33,
пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83,
ілюстрацыі —68-25-03
камерцыйнага — 68-25-86,
бухгалтэрыі —68-26-65.
Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Барысаве —(8-277)5-15-61,Вілейцы —(8-271)5-57-86,Нясвіжы—(8-270)5-41-88, Салігорску — (8-210) 2-49-60.
ФАКС — 32-50-01.

ЗАСНАВАЛЬНІК — Мінскі абласны Савет дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.
"Мінская праўда"— орган Мінскага абласнога Савета дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і іншых звестак нясуць іх аўтары.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10.
Нумар падпісаны ў 22.00.
Набрана і звярстана на настольна-выдавецкім комплексе. "Мінскай праўды".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку".
220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.
Індэкс 63923. Зак №139.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12